

Finantsinspeksioon

2017. aasta aruanne

Finantsinspeksioon

Sakala 4
15030 Tallinn

Telefon: + 372 668 0500

Faks: + 372 668 0501

E-post: info@fi.ee

Veebileht: www.fi.ee

Majandusaasta algus: 1. jaanuar 2017

Majandusaasta lõpp: 31. detsember 2017

Põhitegevusala: Finantsjärelevalve

Juhatus: Kilvar Kessler, Andres Kurgpõld, Andre Nõmm

Audiitorkontroll: KPMG Baltics OÜ

Sisukord

Juhatuse pöördumine.....	4
Juhatuse kinnitus.....	6
Finantsinspeksiooni tegevus, struktuur ja strateegia.....	7
Siseaudiitori tegevus	11
Finantsinspeksiooni järelevalveline tegevus.....	12
Kapitalijärelevalve.....	20
Teenusejärelevalve.....	25
Kriisilahendus	32
Elanike teadlikkuse edendamine	33
Õiguskeskkond	35
Finantsinspeksiooni 2017. aasta tulude-kulude aruanne.....	42

Juhatuse pöördumine

Hea lugeja!

Finantsinspeksioon on 2017. aastaks tegutsenud 15 aastat. Juhatus annab siinjuures lühiülevaate finantsjärelevalve muutumisest nende aastatega, märgib ära inspeksiooni olulised tegevused aruandeperioodil ja vaatleb keskeid väljakutseid lähitulevikus.

Finantsjärelevalve töö olulisteks mõjuriteks on järelevalvatavate subjektide arv, nende kapital ning äri olemus, rakendatavate õigusaktide maht ja iseloom ning järelevalvajate arv, nende teadmised ja kogemused.

Finantsinspeksiooni tegevusaja jooksul on järelevalvatavate arv suurenenud kolm korda, seda eelkõige seadusandja poolt järelevalvekohustuse seadmise tõttu uute turgude üle. Järelevalvatavate koondbilansimaht on samal ajal suurenenud 5698 miljonilt eurolt 31 204 miljoni euroni. Keskmiselt vastutab iga inspeksiooni töötaja 362 837 209 euro järelevalve eest, kusjuures see number on inspeksiooni tegevuse algusest kasvanud neli korda. Eesti reguleeritud finantsvahendajate ärimudelid ei ole üldjoontes liiga keerukad, kuid teatud äriiliinid kannavad eripõhjustel kõrgendatud riski. Turuosalisel toetuvad küllalt laialdaselt infotehnoloogilistele lahenditele ja tegevuste edasiandmisele.

Finantsinspeksiooni poolt rakendatavate õigusaktide arv on võrreldes 2002. aastaga suurenenud 44 korda, kusjuures see arv kerkis hüppeliselt pärast finantskriisi. Samuti on õigusaktid läinud oluliselt keerulisemaks. Nii keerukuse kui ka arvu kasvu mootoriks on Euroopa Liit. Lisaks on Euroopa Liidus loodud kesksed järelevalveasutused pankade kapitalijärelevalve ja kriisilahenduse valdkonnas ning väärtpaberituru järelevalve teatud segmentides.

Finantsinspeksiooni töötajate arvu on 15 aasta jooksul kohandatud algselt 68 töötajalt 84 töötajale. Sõltumata liitumisest euroala pangajärelevalve ja kriisilahendusmehhanismidega on Finantsinspeksiooni organisatsioon laias laastus sama 2005. aastal kehtestatud sisemise mudeliga, kus kapitali- ja teenusejärelevalve on eraldatud. Tulenevalt Euroopa Liidu õigustikust, lisandus 2015. aastal neile eraldi kriisilahendamise funktsioon.

Finantsinspeksiooni töötajate hariduse sisu ja tase on viimastel aastatel püsinud stabiilsena, suurenenud on juriidilise haridusega töötajate osakaal. Kogemuste osas saab täheldada töötajaskonna noorenemist, mis on tingitud eelkõige arvukast värbamisest viimase kohandamise raames, kuid samuti ka konkurentsi survest erasektori poolt.

Finantsinspeksiooni 2017. aruandeaastal tuleb olulistest avalikustatud tulemustest märkida järgmisi.

Panustasime oma ülesannetes tõhusalt Luminor Bank ASi asutamisse peakorteriga Eestis ning filiaalidega teistes Balti riikides. 2016. aasta augustis teatasid AS DNB Pank ja Nordea Bank AB Eesti filiaal oma äride ühendamise kohta Balti riikides. Suurpank läheb Euroopa Keskpanga järelevalvepädevusse, kes hakkab seda tegema koos Finantsinspeksiooniga.

Lahendasime edukalt Eesti Krediidipanga patiseisu. Kontrolli toonase Vene panga tütarettevõtja üle omandas Eesti jaekaubanduskett Coop.

Töötasime ennetavalt Balti väärtpaberite keskregistrite piiriülese ühinemise projektiga, suunates turuosalist jätma pensioniregistri pidamine Eestisse siinsete inimeste huvide ja õiguste paremaks kaitseks. 2017. aasta septembris ühinesid piiriüleselt esimesena Euroopas uue kehtiva Liidu määruse alusel kolme Balti riigi väärtpaberite keskregistri pidajad Euroopa äriühinguks asukohaga Riias.

Kaitsesime kohtumenetluses edukalt riigi huve 10 miljoni euro nõudes riigivastutuse seaduse alusel. Rühm isikuid esitas 2016. aastal Finantsinspeksiooni kaudu riigi vastu nõude väidetava kahju hüvitamiseks. Kõrgeim kohus nõustus Finantsinspeksiooniga ja lõpetas kohtumenetluse nõuet rahuldamata.

Finantsinspeksioon tegeles aruandeperioodil ka teiste oluliste teemadega, kuid nende ammendav kirjeldamine ei ole mahu või konfidentsiaalsusnõuete tõttu siinjuures paraku võimalik. Näiteks selgitasime ühe esimese finantsjärelevalveasutusena maailmas krüptovara pakkumisega (ICO) seonduvat. Andsime avalikkusele infot Finantsinspeksiooni tegevusest Danske panga Eesti filiaalis aastatel 2014 ja 2015, mille tagajärjel loobus nimetatud Taani krediidiastutus samadel aastatel riskantsete mitteresidentide teenindamisest Tallinnas.

Üldjoontes saab järeldada, et Eesti finantsturg on stabiilne, turuosalisel piisavalt kapitaliseeritud ning piisavate finantspuhvrtega. Teatud määral tuleb teha tööd finantsvahendajate organisatsioonidega, kuna uued regulatsioonid ei ole kõigi puhul nõuetekohaselt rakendatud.

Finantsinspeksiooni hinnangul mõjutavad Eesti finantsturgu eelseisval perioodil järgmised peamised suundumused: õigusraamistiku keerukuse ja mahu suurenemine, geopoliitiline olustik ja digitaliseerimine.

Finantsturu õigustiku laienemine ja süvenemine paneb turule ning riigi järelevalvemehhanismile uued ülesanded. Nende täitmine tähendab kulu, mille tagajärjeks on finantsturu konsolideerumine. Kallakut koondumiseks võib täheldada ka tänases Eestis. See ei pruugi aga olla sobiv, kuna viib riskide liigse keskendumiseni ja konkurentsi vähenemiseni, samuti praeguse Euroopa Liidu normistiku kohaselt tegeliku järelevalve ülekandmiseni teisele riigile isegi sellise subjekti puhul, kes omab Eestis olulist turuosa. Suurte turuosaliste teke Eestisse nõuab omakorda vastava turvavõrgustiku analüüsi, testimist ning institutsioonide tugevdamist. Euroopa Liidus seisab inspeksioon jätkuvalt mitmekesisust soosiva ja väikeettevõtjaid arvestava õiguskeskonna eest.

Üleilmsel tasandil täheldatakse pingete jätkumist või kasvu välispoliitikas. Viimase üheks tagajärjeks on rahvusvaheliste finantssanktsioonide kehtestamine. Reguleeritud finantssektorilt eeldatakse järjest suurenevat tähelepanelikkust, et kurjategijad ning muud soovimatud osapooled ei saaks süsteemi oma plaanide elluviimiseks ära kasutada. Taolised asjaolud võivad tingida finantsteenuste tarbijatele esmapilgul ebamugavaid täiendavaid nõudeid ning teatud teenuste väiksema kättesaadavuse. Arvestades Eesti asukohta välis- ja kaitsepoliitilisel maastikul ning meie reaalmajanduse vajadusi, tuleb meil riigina rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise ning rahvusvaheliste finantssanktsioonide täitmise valdkonda suhtuda täie tõsidusega. Finantsinspeksioon jätkab strateegilise prioriteedina keskendumist vastavate riskide mõistlikule käsitlemisele reguleeritud finantsvahendajates.

Tehnoloogiline areng järjest kiireneb ning digitaliseerimine rajab jõudsalt teed finantsmaailmas. Kuna Eesti pangandus ja ka muu finantssektor on Euroopas ühena esirinnas digitaliseerituse poolest, siis esitab see väljakutse finantsjärelevalveasutusele. Enamik inspeksiooni käsitletavaid juhtumirühmi on sellised, kus klassikaline finantsvahendus on saamas tehnoloogiliselt uut kandjat ning tegijate varasema väikse kokkupuute tõttu finantssektoriga tuleb finantsjärelevalvel selgitada kehtivat raamistikku või hinnata tehnoloogilisi riske. Teine ja paraku vähemesinev on uus täisdigitaalne ärimudel. Viimane võib nõuda isegi olemasoleva raamistiku kohendamist, kuid oleme täiendavalt sobivatel tingimustel valmis aktsepteerima tõeliselt innovaatiliste mudelite testimist.

Lõpetuseks täname kõiki Finantsinspeksiooni töötajaid, finantsjärelevalve subjekte ning teisi koostööpartnereid, et olete aidanud hoida Eesti finantsturgu stabiilse ja ausalt toimivana!

Juhatus kinnitus

Tallinnas, 16. märtsil 2018

Käesoleva aastaaruande koostas Finantsinspektsiooni juhatus ja see on esitatud kinnitamiseks Finantsinspektsiooni nõukogule. Aastaaruanne esitatakse Riigikogule.

Käesolev aastaaruanne sisaldab Finantsinspektsiooni:

- tegevuse ülevaadet;
- tulude-kulude aastaaruannet;
- bilanssi;
- audiitori aruannet.

Finantsinspektsiooni juhatus kinnitab, et Finantsinspektsiooni tulude-kulude aastaaruanne on vastavuses Finantsinspektsiooni seaduse ja rakendatud arvestuspõhimõtetega.

Kilvar Kessler

Andres Kurgpõld

Andre Nõmm

Finantsinspeksiooni tegevus, struktuur ja strateegia

Finantsinspeksiooni roll ja tegevus

Finantsinspeksioon on autonoomse pädevuse ja eelarvega finantsjärelevalve ja kriisilahenduse asutus.

Finantsjärelevalve eesmärk on suurendada finantssektori stabiilsust, usaldusväärsust, läbipaistvust ja efektiivsust, vähendada süsteemseid riske ning aidata kaasa sektori kuritegevuseks ärakasutamise tõkestamisele. Nende tegevuste kaudu toetatakse Eesti rahasüsteemi stabiilsust.

Kriisilahenduse eesmärk on vältida krediidasutuste võimalikust maksejõuetusest tulenevaid negatiivseid mõjusid finantsstabiilsusele.

Finantsinspeksioon tegutseb Eesti riigi nimel ja on oma otsustes sõltumatu. Finantsjärelevalve tegemisel ja finantskriisi lahendamisel lähtutakse üksnes avalikust huvist. Tegevust rahastatakse järelevalve- ja menetlustasude kaudu, mida maksavad turuosajad, kelle üle teeb Finantsinspeksioon järelevalvet.

Finantsinspeksioon kuulub Euroopa ühtsesse järelevalvemehhanismi, mis teeb kapitalijärelevalvet Euroopa õigustiku mõistes oluliste krediidasutuste ja nende kontsernide üle. Finantsinspeksioon kuulub ka Euroopa ühtsesse kriisilahendusmehhanismi ja seal asuvasse kriisilahendusnõukokku.

Finantsinspeksiooni tegevust kavandab ja kontrollib nõukogu. Asutuse tööd juhib kolmeliikmeline juhatus, kes langetab otsuseid häälteenamuse alusel.

Finantsinspeksiooni strateegia aastateks 2016–2018

- Kaemus

Oleme mõjus asutus.

- Kutsumus

Hoiame usaldust finantsturu vastu, tehes avalikes huvides finantsjärelevalvet ja lahendades finantskriise.

- Väärtused

Kindlalt. Professionaalselt.

- Strateegilised valikud

Kapitalijärelevalves keskendume lõimumisele Euroopa ühtse järelevalvemehhanismiga, rõhuasetusega koostööle Eesti Pangaga. Lisaks keskendume ühingujuhtimisele, rõhuasetusega juhtide sobivusel, sisekontrolli süsteemil, ärikestlikkusel ja edasiandmisel ning aruandluse õigsusel.

Teenusejärelevalves keskendume finantsteenuste ja -toodete elutsüklile, rõhuasetusega rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisel, teenuste ja toodete väljatöötamise kontrollil ja avaldatava teabe õigsusel.

Kriisilahendamises keskendume lõimumisele Euroopa ühtse kriisilahendusmehhanismi ja -nõukoguga, samuti kriisilahenduskavade koostamisele.

Elanike teadlikkuse edendamisel keskendume järelevalve ja kriisilahendamise funktsioonide toetamisele, andes tarbijatele aktuaalsete teemade kohta infot (parem arusaadavus finantsteenustest), näidates seeläbi kutselistele turuosalistele head tava finantsturul (teenuste vastutustundlikum pakkumine).

Panustame Eesti finantskriisi lahendamise institutsionaalse raamistiku analüüsimisse ja optimeerimisse, võimalike uute järelevalvevaldkondade analüüsimisse ning finantsinnovatsiooni seiramisse.

- **Põhimõtted ülesannete täitmisel**

Rakendame reegleid riskipõhiselt, saavutades tulemuse ja vajaduse korral avalikustades oma tegevuse. Osaleme normide loomisel, lähtudes ühetaolisusest ja proportsionaalsusest, seistes ülesannete täitmiseks vajalike eesmärkide saavutamise eest ja toetades kaasamist.

Panustame rahvusvahelisse koostöösse aktiivselt ja oma väärtusi näitavalt, keskendudes Eesti jaoks olulistele teemadele. Edendame elanike teadlikkust, teavitades regulaarselt, sihipäraselt ja lihtsalt oma tegevusest ning finantsturust ja -teenustest.

Nõukogu tegevus

Finantsinspektsiooni nõukogusse kuulusid 2017. aastal:

- Toomas Tõniste, esimees (alates 12. juunist), rahandusminister;
- Sven Sester, esimees (kuni 12. juunini), rahandusminister;
- Ardo Hansson, Eesti Panga president;
- Madis Müller, Eesti Panga asepresident;
- Rein Minka, Eesti Panga nõukogu liige;
- Veiko Tali, rahandusministeeriumi kantsler;
- Valdur Laid (alates 10. augustist), Maksu- ja Tolliameti peadirektor;
- Valdo Randpere (kuni 9. augustini), Riigikogu liige.

2017. aastal toimus neli nõukogu koosolekut, kus tehti muu hulgas järgmised otsused:

- Kinnitati Finantsinspektsiooni 2016. aasta aruanne;
- Otsustati sarnaselt eelneva aastaga tagastada Finantsinspektsiooni 2016. aasta eelarve ülejääk järelevalvesubjektidele, summa oli 601 125,85 eurot;
- Kinnitati Finantsinspektsiooni 2018. aasta eelarve summas 6,95 miljonit eurot;
- Tehti rahandusministrile ettepanek kinnitada järelevalvetasu mahuosa määrad 2018. aastaks;
- Otsustati seoses juhatuse esimehe volituste lõppemisega, et Kilvar Kessler jätkab juhatuse esimehena ka järgmisel neljal aastal, ning juhatuse koosseis jääb kolmeliikmeliseks.

Lisaks andis Finantsinspektsiooni juhatuse nõukogule regulaarselt ülevaate oma tegevusest, finantssektori arengust ja Finantsinspektsiooni tuludest-kuludest.

Juhatuse tegevus

2017. aastal toimus 51 juhatuse koosolekut, kus tehti 233 haldusotsust, nende hulgas viis ettekirjutust. Kahel korral määrati järelevalvesubjektile rikkumise eest rahatrahv. Juhatuse andis välja 16 tegevusluba või täiendavat tegevusluba.

Organisatsiooni ülesehitus

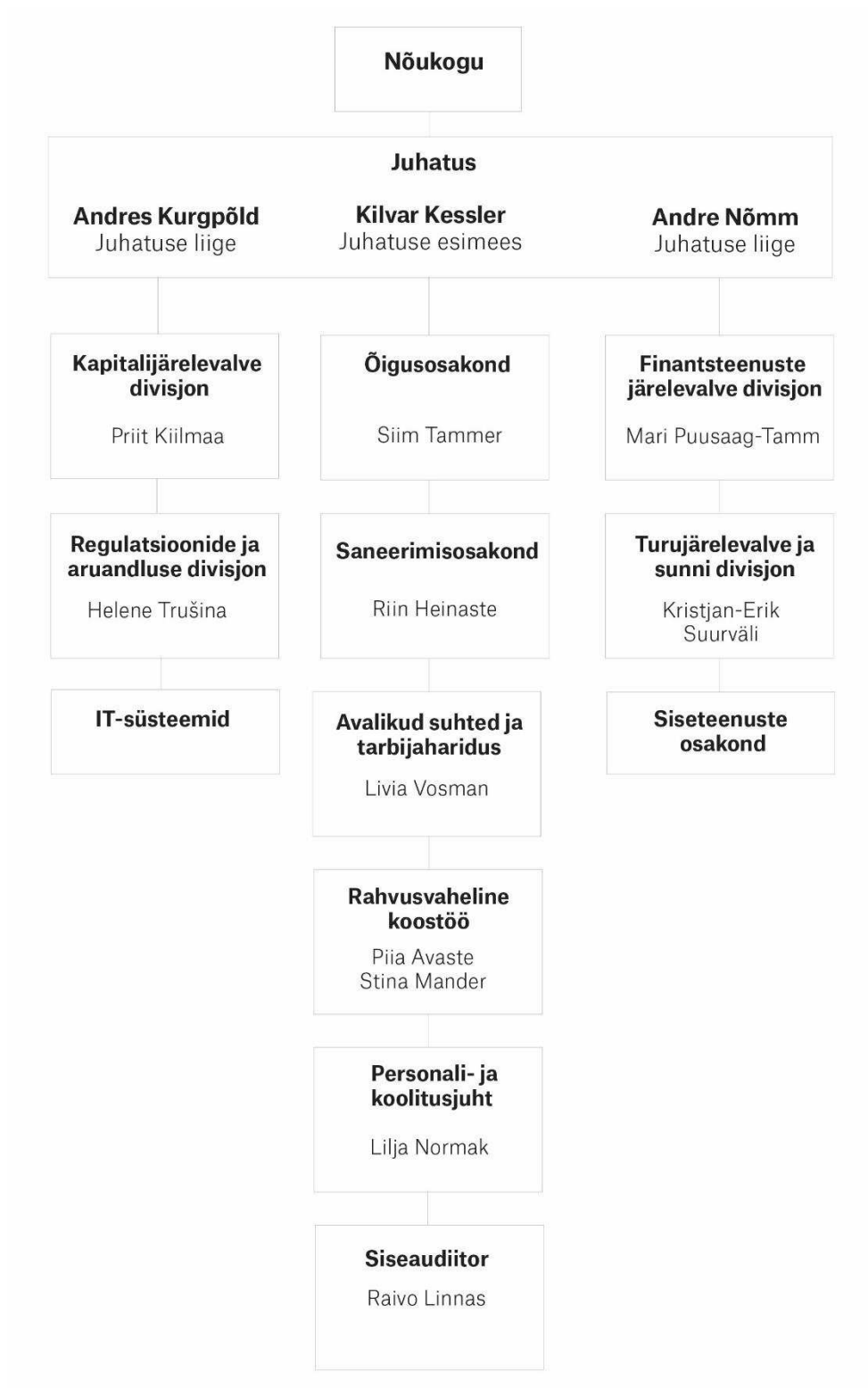
Finantsinspektsioon koosneb kolmest eraldi tegevussuunast: kapitalijärelevalve, turu- ja teenusejärelevalve ning kriisilahendus. Neid toetavad tugi- ja kontrollitegevused: avalikud suhted, tarbijaharidus, õigusvaldkond, personali- ja koolitustegevus, rahvusvahelise koostöö koordineerimine, siseaudit, IT, raamatupidamine ja sekretariaat.

Kapitalijärelevalve keskmes on analüüsida finantsasutuste riske ja tegevuse kestlikkust.

Turu- ja teenusejärelevalve eesmärk on tagada finantsteenuste läbipaistvus, usaldusväärsus ja efektiivsus.

Kriisilahendusega tegeleb Finantsinspektsioonis saneerimisosakond, mis on järelevalvetegevusest sõltumatu. Võimaliku huvide konflikti vältimiseks annab saneerimisosakond aru sellele juhatuse liikmele, kes ei vastuta otse krediitiasutuste kapitalijärelevalve valdkonna eest.

Finantsinspektsiooni struktuur

Töötajaskond ja personalipoliitika

2017. aasta lõpus töötas Finantsinspeksioonis 84 inimest, lisaks oli kuuel töötajal tööleping peatunud. Töötajate arv vähenes aasta jooksul nelja võrra: lahkus 12 ja lisandus kaheksa inimest. Töötajate keskmine vanus on 38 aastat ja keskmine tööstaaž üheksa aastat.

Kollektiivi iseloomustab hea kombinatsioon pika staažiga ekspertidest ning viimastel aastatel lisandunud noorspetsialistidest. Suurima osa töötajaskonnast moodustavad juristid ja finantsspetsialistid (analüütikud, audiitorid). Kõigil Finantsinspeksiooni töötajatel on kõrgharidus.

Finantsinspeksiooni töötajad osalesid 2017. aastal kokku 84 koolitusel ja konverentsil. Valdkonna järgi oli enim järelvalvespetsiifilisi koolitusi (30%), järgnesid majandus- ja finantsalased (16%) ning õigusalased koolitused (14%).

2017. aastal panustas Finantsinspeksioon ka Eesti Euroopa Liidu Nõukogu eesistumisse. Eesistumisega seotud töögruppidest võttis osa kümme Finantsinspeksiooni eksperti.

Personalistatistika

Staaž	Arv	%
Kuni 2 aastat	31	34
3-10 aastat	25	28
11-15 aastat	13	15
16-20 aastat	10	11
Üle 20 aasta	11	12
keskmine	8,83	
Vanus	Arv	%
Kuni 30 aastat	24	27
31-40 aastat	32	35
41-50 aastat	27	30
51-60 aastat	7	8
keskmine	37,7	

Siseaudiitori tegevus

Siseauditi eesmärk on anda nõukogule ja juhatusele põhjendatud kindlustunne selles, et Finantsinspektsiooni organisatsiooni- ja juhtimiskultuur, kontrollikeskkond ning riskijuhtimine vastavad rahvusvaheliselt üldtunnustatud tasemele avalikus sektoris ning juhtimis- ja kontrolliprotsessid ja kontrollisüsteemid toimivad kavandatu kohaselt.

Siseaudiitor läheneb oma tegevusele riski-, vastavus- ja ülevaatepõhiselt ning kavandab ja korraldab tegevuse ulatust iseseisevalt ja sõltumatult.

Finantsinspektsiooni siseaudiitor sai 2017. aastal täita oma ametiülesandeid iseseisevalt, sõltumatult ja objektiivselt. Oma tegevuses järgis ta Rahvusvahelise Siseaudiitorite Instituudi eetikakoodeksit, kutsestandardeid ja põhialuseid. Siseaudiitori kutsetegevuse standardite nõuded olid järgitud niivõrd, kuivõrd see on väikeses organisatsioonis võimalik ja mõistlik.

Siseaudit läbis 2017. aastal sisehindamise, mille hinnangul on siseaudit üldises vastavuses IIA standardite, eetikakoodeksi ja tuumprintsipiidega ning ka Euroopa keskpankade süsteemi siseauditi põhimääruse ja käsiraamatu nõuetega.

Siseaudiitori hinnangul oli Finantsinspektsiooni nõukogu ja juhatuse otsuste täitmise distsipliin 2017. aastal hea. Juhtimis- ja kontrollisüsteem toimis olulises ulatuses põhjendatud ootuste kohaselt.

Siseaudiitori hinnangul suhtusid Finantsinspektsiooni töötajad huvide konflikti ennetamisse küllaldase vastutustundega. Huvide konflikti ennetamise meetmed vastasid seaduse nõuetele.

Nõukogu ja juhatus eraldasid siseauditi toimimiseks 2017. aastal küllaldase ressursi.

Finantsinspektsiooni järelevalveline tegevus

Tegevuslubade väljastamine ja kehtetuks tunnistamine

Finantsinspektsioon väljastas 2017. aastal kokku 16 tegevusluba või täiendavat tegevusluba. Krediidiandjate ja -vahendajate seaduse alusel anti välja 11 tegevusluba: neli krediidiandja tegevusluba, viis krediidiandja ja hüpoteekkrediidiandja tegevusluba ning kaks krediidivahendaja tegevusluba. Kolme krediidiandja puhul jäeti tegevusloa taotlus läbi vaatamata.

Euroopa Keskpanga ja Finantsinspektsiooni ühismenetluse tulemusel väljastati ühele Eesti krediidasutusele täiendav tegevusluba.

Ühele uuele fondivalitsejale väljastati kohustusliku pensionifondi tegevusluba ja ühele juba tegutsevale fondivalitsejale anti täiendav tegevusluba alternatiivfondide valitsemiseks.

Aasta alguses jõustunud uue investeerimisfondide seaduse järgi pidid kõik fondivalitseja tegevusloaga isikud teavitama kuue kuu jooksul Finantsinspektsiooni, millise fondivalitsejana nad tegevust jätkavad ning kõik tegutsevad fondivalitsejad ka tegid seda.

Makseasutustele väljastati kaks tegevusluba ning ühe makseasutuse tegevusluba tunnistati makseasutuse taotluse alusel kehtetuks.

Üks kindlustusandja sai täiendava tegevusloa ning kaks kindlustusandjat ühinesid.

Viiel korral võttis tegevusloa taotleja menetluse kestel tegevusloa taotluse tagasi. Ühel korral jäeti tegevusloa taotlus läbi vaatamata ning ühel korral võeti tegevusloa kehtetuks tunnistamise taotlus tagasi.

Sektor ja äriühing	Finantsinspektsiooni juhatuse otsus	Kuupäev
FONDIVALITSEJAD		
Tuleva Fondid AS	Väljastati kohustusliku pensionifondi valitseja tegevusluba	27.03.2017
AS Birdeye Capital	Väljastati alternatiivfondi valitseja tegevusluba	13.11.2017
KINDLUSTUSANDJAD		
ERGO Insurance SE	Väljastati täiendav tegevusluba	18.09.2017
ERGO Insurance SE ja D.A.S. Õigusabikulude Kindlustuse Aktsiaselts	Väljastati luba kindlustusandjate ühinemiseks	18.09.2017
Mandatum Life Insurance Company Limited ja Mandatum Life Insurance Baltic SE	Väljastati luba kindlustusandjate ühinemiseks	18.09.2017
KREDIIDIANDJAD		
AARE AUTOPOOD OÜ	Väljastati krediidiandja tegevusluba	16.01.2017
Sofi OÜ	Väljastati krediidiandja tegevusluba	13.02.2017
Koduliising AS	Väljastati krediidiandja tegevusluba	06.03.2017
WOW CREDIT OÜ	Väljastati krediidiandja ja hüpoteekkrediidiandja tegevusluba	10.04.2017

Kemotex Finance OÜ	Väljastati krediidiandja ja hüpoteekkrediidiandja tegevusluba	03.04.2017
Credit.ee OÜ	Väljastati krediidiandja ja hüpoteekkrediidiandja tegevusluba	05.06.2017
ESTO AS	Väljastati krediidiandja tegevusluba	12.06.2017
Laenupunkt OÜ	Väljastati krediidiandja ja hüpoteekkrediidiandja tegevusluba	26.06.2017
OÜ Izi Credit	Väljastati krediidiandja ja hüpoteekkrediidiandja tegevusluba	03.07.2017
Coop Finants AS	Tunnistati kehtetuks krediidiandja tegevusluba	14.08.2017
LUTSULAND OÜ	Tunnistati kehtetuks krediidiandja tegevusluba	07.08.2017
KREDIIDIVAHENDAJAD		
IUVO GROUP OÜ	Väljastati krediidivahendaja tegevusluba	20.08.2017
Vördle OÜ	Väljastati krediidivahendaja tegevusluba	11.12.2017
MAKSEASUTUSED		
Maksekeskus AS	Väljastati makseasutuse tegevusluba (koos makseasutuse tegevusloa väljastamisega tunnistati kehtetuks rahasiirde teenuse osutamise erandi luba)	21.08.2017
Wallester AS	Väljastati makseasutuse tegevusluba	18.12.2017
Eurex Capital OÜ (varasema nimega AS Eurex Capital)	Tunnistati kehtetuks makseasutuse tegevusluba ettevõtte enda taotluse alusel	09.10.2017

Isikute sobivuse hindamine

Isikule, kes soovib olla finantsjärelevalve all oleva ettevõtte juht või omada selles olulist osalust, on seadustega kehtestatud ranged sobivusnõuded. Finantssektoris reguleeritud ametikohtadel tegutsevate isikute varasemad teod peavad olema ausad ja usaldusväärsed ning vastama kohalduvatele nõuetele.

Finantsinspeksioon hindas 2017. aastal enam kui 330 isiku sobivust finantssektoris. Üks olulisemaid menetlusi oli seoses Luminor Bank ASiga, mille puhul tuli ühinemisprotsessi tõttu hinnata kogu juhtkonna sobivust. Samuti on Coop Pank aktsiaseltsis (endine AS Eesti Krediidipank) kogu juhtkond uuega asendunud. Oma juhtkonda on aktiivselt vahetanud ka Versobank AS.

Kui varasematel aastatel oli sobivusmenetluste maht tõusutrendis, siis 2017. aasta näitas stabiliseerumise märke: menetluste arv oli samas suurusjärgus varasema aastaga.

Investeeringis- ja pensionifondide registreerimine, tingimuste muudatused ja muud menetlused

Finantsinspeksioon koostööstas 2017. aastal kahe uue investeeringufondi tingimused, mõlema puhul oli tegu Tuleva Fondid ASi valitsevate kohustuslike pensionifondidega. Samuti koostööstati 41 investeeringufondi tingimuste muudatused ja ühe investeeringufondi põhikirja muudatused. Erakordselt suur arv tingimuste muudatuste koostööstamisi oli tingitud peamiselt uue investeeringufondide seaduse rakendamisest.

Lisaks sai üks investeeringufond loa ühinemiseks ja üks investorfond sai loa ühisfondi investeeringu tegemiseks.

Investeeringis- ja pensionifondid	Finantsinspektsiooni juhatuse otsus	Kuupäev
Swedbank Venemaa Aktsiafond	Kooskõlastada tingimuste muudatused	06.03.2017
Swedbank Venemaa Aktsiafond	Anda investorfondile investeerimisluba ühisfondi investeerimiseks	06.03.2017
Tuleva Maaailma Aktsiate Pensionifond	Kooskõlastada tingimused	27.03.2017
Tuleva Maaailma Võlakirjade Pensionifond	Kooskõlastada tingimused	27.03.2017
LHV Täiendav Pensionifond	Kooskõlastada tingimuste muudatused	08.05.2017
Nordea Pensionifond A Pluss	Kooskõlastada tingimuste muudatused	15.05.2017
Nordea Pensionifond A	Kooskõlastada tingimuste muudatused	15.05.2017
Nordea Pensionifond B	Kooskõlastada tingimuste muudatused	15.05.2017
Nordea Pensionifond C	Kooskõlastada tingimuste muudatused	15.05.2017
Swedbank Pensionifond K1	Kooskõlastada tingimuste muudatused	15.05.2017
Swedbank Pensionifond K2	Kooskõlastada tingimuste muudatused	15.05.2017
Swedbank Pensionifond K3	Kooskõlastada tingimuste muudatused	15.05.2017
Swedbank Pensionifond K4	Kooskõlastada tingimuste muudatused	15.05.2017
Swedbank Pensionifond K90-99 (Elutsükli strateegia)	Kooskõlastada tingimuste muudatused	15.05.2017
LHV Pensionifond 100 Pluss	Anda ühinemisluba LHV Täiendava Pensionifondiga ühinemiseks	15.05.2017
LHV Maaailma Aktsiad Fond	Kooskõlastada tingimuste muudatused	07.08.2017
LHV Pensionifond Indeks	Kooskõlastada tingimuste muudatused	07.08.2017
LHV Pensionifond Indeks Pluss	Kooskõlastada tingimuste muudatused	07.08.2017
Swedbank Pensionifond V1	Kooskõlastada tingimuste muudatused	07.08.2017
Swedbank Pensionifond V2	Kooskõlastada tingimuste muudatused	07.08.2017
Swedbank Pensionifond V3	Kooskõlastada tingimuste muudatused	07.08.2017

Swedbank Fondifond 30	Kooskõlastada tingimuste muudatused	07.08.2017
Swedbank Fondifond 60	Kooskõlastada tingimuste muudatused	07.08.2017
Swedbank Fondifond 100	Kooskõlastada tingimuste muudatused	07.08.2017
Swedbank Venemaa Aktsiafond	Kooskõlastada tingimuste muudatused	07.08.2017
Swedbank Ida-Euroopa Aktsiafond	Kooskõlastada tingimuste muudatused	07.08.2017
LHV Pensionifond XS	Kooskõlastada tingimuste muudatused	11.09.2017
LHV Pensionifond S	Kooskõlastada tingimuste muudatused	11.09.2017
LHV Pensionifond M	Kooskõlastada tingimuste muudatused	11.09.2017
LHV Pensionifond L	Kooskõlastada tingimuste muudatused	11.09.2017
LHV Pensionifond XL	Kooskõlastada tingimuste muudatused	11.09.2017
SEB Konservatiivne Pensionifond	Kooskõlastada tingimuste muudatused	11.09.2017
SEB Optimaalne Pensionifond	Kooskõlastada tingimuste muudatused	11.09.2017
SEB Progressiivne Pensionifond	Kooskõlastada tingimuste muudatused	11.09.2017
SEB Energiline Pensionifond	Kooskõlastada tingimuste muudatused	11.09.2017
SEB Energiline Pensionifond Indeks	Kooskõlastada tingimuste muudatused	11.09.2017
Nordea Pensionifond A Pluss	Kooskõlastada tingimuste muudatused	18.09.2017
Nordea Pensionifond A	Kooskõlastada tingimuste muudatused	18.09.2017
Nordea Pensionifond B	Kooskõlastada tingimuste muudatused	18.09.2017
Nordea Pensionifond C	Kooskõlastada tingimuste muudatused	18.09.2017
SEB Aktiivne Pensionifond	Kooskõlastada tingimuste muudatused	09.10.2017
SEB Tasakaalukas Pensionifond	Kooskõlastada tingimuste muudatused	09.10.2017

EfTEN Real Estate Fund III AS	Kooskõlastada põhikirja muudatused	09.10.2017
Nordea Pensionifond Aktsiad 100	Kooskõlastada tingimuste muudatused	16.10.2017
Nordea Pensionifond Intress Pluss	Kooskõlastada tingimuste muudatused	16.10.2017
LHV Pensionifond Intress Pluss	Kooskõlastada tingimuste muudatused	16.10.2017

Kindlustusvahendajate nimekirja kandmine ja sealt kustutamine

Eestis tegutsevad kindlustusvahendajatena kindlustusmaaklerid ja -agendid.

Kindlustusmaakler esindab kindlustusvõtja huve. Finantsinspeksioon lisas 2017. aastal kindlustusvahendajate nimekirja neli maaklerit ning kustutas sealt neli maaklerit ja ühe välisriigi kindlustusmaakleri Eesti filiaali.

Kindlustusagent esindab aga kindlustusandja huve ja vahendab tema teenuseid. Kindlustusagendi kannab kindlustusvahendajate nimekirja kindlustusandja, keda agent esindab.

Kindlustusmaaklerid	Finantsinspeksiooni juhatuse otsus	Nimekirja kandmise kuupäev
Kreedix Kindlustusmaakler OÜ	Kanda kindlustusvahendajate nimekirja	07.04.2017
SafeGO Kindlustusmaakler OÜ	Kanda kindlustusvahendajate nimekirja	13.09.2017
OÜ INZMO Kindlustusmaakler	Kanda kindlustusvahendajate nimekirja	19.06.2017
AVC Advisory Kindlustusmaakler OÜ	Kanda kindlustusvahendajate nimekirja	20.11.2017
Balti Kindlustusmaakler OÜ	Kustutada kindlustusvahendajate nimekirjast	11.05.2017
L Kindlustus Kindlustusmaakler OÜ	Kustutada kindlustusvahendajate nimekirjast	14.06.2017
Fort Kindlustusmaakler OÜ (pankrotis)	Kustutada kindlustusvahendajate nimekirjast	21.06.2017
BCP Kindlustusmaakler OÜ	Kustutada kindlustusvahendajate nimekirjast	16.10.2017
Benefit Brokers Oy Eesti filiaal	Kustutada kindlustusvahendajate nimekirjast	16.10.2017

Loa väljastamine piiriülese teenuse pakkumiseks

Finantsinspeksioon andis 2017. aastal loa piiriülese teenuse osutamiseks ühele makseasutusele, kolmele kindlustusmaaklerile ja ühele krediidasutusele.

Sektor ja äriühing	Finantsinspeksiooni juhatuse otsus	Kuupäev
MAKSEASUTUSED		
Maksekeskus AS	Väljastati luba piiriülese teenuse osutamiseks Soomes, Lätis ja Leedus	09.10.2017
KINDLUSTUSMAAKLERID		
Northern1 International Insurance Brokers OÜ	Väljastati teatis piiriülese teenuse osutamiseks Islandil	17.04.2017
Warranty Insurance OÜ	Väljastati teatis piiriülese teenuse osutamiseks Lätis, Leedus, Soomes ja Rootsis	28.04.2017
AVC Advisory Kindlustusmaakler OÜ	Väljastati teatis piiriülese teenuse osutamiseks kõigis Euroopa Liidu ja Euroopa Majanduspiirkonna riikides	21.12.2017
KREDIIDIASUTUSED		
Coop Pank aktsiaselts (endise nimega Eesti Krediidipank AS)	Väljastati luba piiriülese teenuse osutamiseks Lätis	03.07.2017
Coop Pank aktsiaselts (endise nimega Eesti Krediidipank AS)	Väljastati luba piiriülese teenuse osutamiseks Saksamaal ja Austrias	11.09.2017

Loa väljastamine filiaali asutamiseks ja sulgemiseks

Finantsinspeksioon andis 2017. aastal ühele krediidasutusele, ühele kindlustusmaaklerile ja ühele krediidiandjale loa välisriigis filiaalide asutamiseks. Ühe krediidasutuse filiaal ja ühe fondivalitseja filiaal aga lõpetas välisriigis tegevuse.

Sektor ja äriühing	Finantsinspeksiooni juhatuse otsus või äriühingu teavituse	Kuupäev
KREDIIDIASUTUSED		
AS LHV Pank	Väljastati luba filiaali asutamiseks Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigis	27.11.2017
Coop Pank aktsiaselts (endise nimega Eesti Krediidipank AS)	Väljastati luba lõpetada filiaali tegevus Läti Vabariigis	14.08.2017
KINDLUSTUSMAAKLERID		
Kominsur Kindlustusmaakler OÜ	Väljastati luba filiaali asutamiseks Poolas	11.12.2017
FONDIVALITSEJAD		
Limestone Platform AS	Äriühingu teavituse oma Soome filiaali sulgemise kohta	23.08.2017
KREDIIDIANDEJAD		
Bondora AS	Väljastati luba filiaali asutamiseks Soome Vabariigis	7.08.2017

Välisriigi äriühingute filiaalide asutamine Eestis

Finantsasutused, kes tegutsevad Euroopa Majanduspiirkonna riigis ja soovivad asutada filiaali Eestis, ei pea selleks taotlema Finantsinspeksiooni tegevusluba. Küll peavad nad sellest oma finantsjärelevalveasutuse kaudu Finantsinspeksiooni teavitama ning esitama kõik vajalikud dokumendid.

Seaduses ette nähtud korras võib Finantsinspeksioon vajadusel teha otsuse või teavituse nõuete kohta, mida äriühing peab Eestis järgima. Sellise otsuse teeb Finantsinspeksioon teatavaks päritoluriigi finantsjärelevalveasutusele.

Sektor ja äriühing	Finantsinspeksiooni juhatuse otsuse või teavituse edastamise kuupäev
KREDIIDIASUTUSED	
TF Bank AB (publ)	17.04.2017
KAHJUKINDLUSTUSANDJAD	
Telia Försäkring AB	24.10.2017
If P&C Insurance Ltd (publ)	13.11.2017
ELUKINDLUSTUSANDJAD	
Mandatum Life Insurance Company Limited	10.07.2017
MAKSEASUTUSED	
Nets Denmark A/S	20.11.2017

Piiriüleste finantsteenuste pakkumine Eestis

Finantsasutused, kes tegutsevad Euroopa Majanduspiirkonna riigis ja soovivad osutada Eestis teenuseid piiriüleselt, ei pea selleks taotlema Finantsinspeksiooni tegevusluba. Nad võivad alustada Eestis tegevust siis, kui nende koduriigi järelevalveasutus on edastanud Finantsinspeksioonile vajaliku teavituse. 2017. aastal kasvas Eestis piiriüleste teenuste pakujate arv.

Kindlustusvahendajad pakuvad piiriülest teenust lihtsustatud korras ehk nad ei pea sellest välisriiki teavitama. Tabelis on seega toodud üksnes need kindlustusvahendajad, kelle puhul on Finantsinspeksiooni teavitatud nende tegutsemisest piiriüleselt Eestis.

Piiriüleste teenuste pakujad Eestis	Arv 2016. aasta lõpus	Arv 2017. aasta lõpus
Pangateenused	320	342
Krediidivahendamise teenused	8	10
Investeerimisteenused	1806	1877
Kahjukindlustusteenused	445	462
Elukindlustusteenused	109	80
Kindlustusmaakleri teenused	1024	1107
Kindlustusagendi teenused	1472	1486
Fondivalitsemise teenused	69	75

Investeeringisfondide teenused	135	148
E-raha teenused	107	151
Makseteenused	315	349

Kapitalijärelevalve

Kapitalijärelevalve eesmärk on hinnata finantsasutuste tegevusega kaasnevaid riske ning anda hinnang nii krediidiriski, tururiski, kindlustustehnilise riski kui ka operatsiooniriski juhtimisele, lisaks sisekontrollisüsteemidele ja juhtkonna tegevusele.

Krediidasutused

Krediidasutuste järelevalve fookuses olid 2017. aastal järelevalvesubjektide sisekontrollisüsteemide toimimine, tugevusanalüüside läbiviimine mitmetes riskivaldkondades, äristrateegia rakendamisega kaasnevad tegevus- ja finantsriskid ning nendega seotud kapitalijuhtimine. Samuti info- ja kommunikatsioonitehnoloogiaga seotud operatsiooniriskid ja talitluspidevus. Lisaks hinnati rahvusvahelisele finantsaruandlusstandardile (IFRS 9) ülemineku mõju pankade kapitaliseeritusele.

Järelevalve oluliste krediidasutuste üle

Nende krediidasutuste puhul, mida loetakse ühtse järelevalvemehhanismi mõistes oluliseks, vastutab järelevalve tegemise eest Euroopa Keskpank. Koostöös Finantsinspeksiooni spetsialistidega koordineerib Euroopa Keskpank oma tegevust iga krediidasutuse jaoks eraldi loodud ühtsetes järelevalverühmades. Eestis olid 2017. aastal olulisteks krediidasutusteks Swedbank AS ja AS SEB Pank. Aasta lõpus esitati taotlus ka Luminor Bank ASi oluliseks pangaks nimetamise kohta.

Ühtsed järelevalverühmad koostasid 2017. aastal olulistele krediidasutustele järelevalvelise hinnangu ning analüüsisid nende finantsseisundi taastamise kavasid. Lisaks hinnati erandkorras krediidasutuste ärimudeleid ja kasumiallikaid ning ka nende ettevalmistusi IFRS 9 rakendamiseks. Ühtsete järelevalverühmade liikmed kohtuvad regulaarselt krediidasutuste esindajatega ning analüüsivad krediidasutuste esitatud informatsiooni.

Koostöös Euroopa Kesk pangaga viidi oluliste pankade puhul läbi kaks krediidiriski sisemudelite menetlust.

Seoses ASi DNB Pank ja Nordea Bank AB Eesti filiaali äritegevuse ühendamise ja Balti riikides ning Luminori Bank ASi loomisega viidi koostöös Euroopa Kesk pangaga ASis DNB Pank läbi olulise osaluse hindamise menetlus, kuna äritegevuse üleandmise käigus muutus panga omanike struktuur. Menetlus viidi läbi koostöös Läti ja Leedu järelevalveasutustega Finantsinspeksiooni juhtimisel. Lisaks andis Finantsinspeksioon koostöös Euroopa Kesk pangaga ASile DNB Pank tegevusloa investeerimis- ja investeerimiskõrvalteenuste osutamiseks.

Järelevalve vähem oluliste krediidasutuste üle

Ühte järelevalvemehhanismi mõistes vähem oluliste krediidasutuste järelevalve eest vastutab Finantsinspeksioon.

Finantsinspeksioon juhtis vähem oluliste pankade puhul tähelepanu kiirete laenukasvudega kaasnevate võivatele riskidele ja sellest tulenevale vajadusele tugevdada riskijuhtimist ja sisekontrollisüsteeme. Samuti määras Finantsinspeksioon iga-aastase järelevalvelise hinnangu raames täiendavad kapitalinõuded muu hulgas laenukasvudest tulenevate riskide katteks.

Selleks et järelevalvet krediidasutuste üle tehtaks Euroopas ühtemoodi, töötab Euroopa Keskpank välja standardeid ka vähem oluliste krediidasutuste järelevalve jaoks. Et Eesti oleks Euroopa ühtse järelevalvemehhanismiga võimalikult lõimunud, on Finantsinspeksioon asunud oma igapäevatöös neid standardeid kasutama.

Eesti vähem olulised krediidasutused jätkasid 2017. aastal lihtsustatud finantsseisundi taastamise kavade parendamist ning esitasid täiendatud kavad Finantsinspeksioonile hindamiseks. Nende kavade eesmärk on

tagada, et krediidasutused oleksid kriisiolukorras jätkusuutlikud ja ärikestlikud. Ehkki kavade kvaliteet oli oluliselt paranenud, leidis Finantsinspeksioon neis siiski mõningaid puudusi. Suurimaks läbivaks puuduseks oli eskalatsiooniprotsessi ehk kavade rakendamise protsessi ebapiisav kirjeldus. Krediidasutused peavad esitama parandustega kavad 2018. aastal.

Järelevalvelise läbivaatamise ja hindamise protsess (SREP)

Finantsinspeksioon hindab ja mõõdab korrapäraselt iga krediidasutusega seotud riske. Seda tegevust nimetatakse järelevalvelise läbivaatamise ja hindamise protsessiks ehk lühidalt SREP. SREP-hinnangut koostatakse 3–9 kuud, mil kohtutakse korduvalt krediidasutuste esindajatega. Finantsinspeksiooni töötajad koostavad SREPi raames iga krediidasutuse riskide põhjaliku analüüsi, mida täiendatakse järelevalveliste stressitestidega. SREPi tulemusel valmib iga krediidasutuse kohta aruanne, milles antakse krediidasutusele hinnang 33 valdkonnas. See hinnang sisaldab Finantsinspeksiooni arvamust krediidasutuse kapitali- ja likviidsusvajaduse kohta.

Finantsinspeksioon viis 2017. aastal SREPi raames läbi krediidiriski stressitesti, mille käigus hindas kõigi Eestis tegutsevate krediidasutuste ja kahe suurima välisriigis tegutseva krediidasutuse filiaali laenuportfellide käitumist negatiivse mõjuga majanduskeskkonna stsenaariumi korral. Hinnati nii krediidasutuste maksekäitumisest kui ka tagatisvarade väärtuse langusest tulenevat võimalikku laenukahju. SREPi raames teostati samuti intressiriski, likviidsusriski ja tururiski stressiteste, mille tulemusi arvestati täiendava kapitalinõude määramisel SREPi raames.

Finantsinspeksioon koostas riskihinnangud ka Eestis tegutsevatele filiaalidele, mis kuuluvad välisriigi olulisele krediidasutusele. See hinnang esitati krediidasutuse koduriigi järelevalveasutusele, kes kasutab seda oma pangandusgrupi SREP-hinnangus.

Juhul, kui mõne krediidasutuse regulatiivne kapitalinõue ei ole riskide katmiseks piisav, võib Finantsinspeksioon määrata SREPi raames täiendava kapitalinõude. 2017. aastal määrati vähem oluliste krediidasutuste täiendavaks kapitalinõudeks 65 miljonit eurot, mis on 46% võrra regulatiivsest nõudest suurem. Oluliste krediidasutuste puhul oli täiendav kapitalinõue 145,7 miljonit eurot ehk 29% suurem kui regulatiivne nõue. Nii vähem oluliste kui ka oluliste krediidasutuste täiendavast kapitalinõudest oli kõige suurem osa määratud krediidiriski valdkonnas, sh krediidiriski kontsentratsiooniriskist tulenevalt. Olulistel pankadel moodustas krediidi- ja kontsentratsiooniriski täiendav kapitalinõue 68% ja vähem olulistel pankadel 56% kogu täiendavast kapitalinõudest. Vähem olulistel pankadel oli oluliste pankadega võrreldes täiendavaid kapitalinõudeid määratud rohkem strateegilistele riskidele ning ärimudeli- ja tururiskile. Finantsinspeksiooni määratud täiendavad kapitalinõuded krediidasutustele on viimasel kahel aastal moodustanud üle 200 miljoni euro.

Muud järelevalvetegevused

2017. aastal tegi Finantsinspeksioon krediidasutustes viis kohapealset kontrolli 30 riskivaldkonnas. Nende käigus keskenduti sisekontrollisüsteemidele ning riskijuhtimise ja -kontrolli korraldusele. Lisaks hinnati üksikute riskivaldkondade juhtimist ja kontrolli. Kohapealsete kontrollide tulemusel juhtis Finantsinspeksioon tähelepanu 171 asjaolule, mille puhul pidid krediidasutused esitama selgitused ning plaani puuduste kõrvaldamiseks. Tähelepanekud olid enamasti seotud sise-eeskirjade ajakohasuse või piisava ulatuse tagamisega. Leidus probleeme teise kaitseliini, riskikontrolli funktsiooni toimimises. Puudusi oli riskiisu ja riskitaluvuse määratlemises, mis ei võimalda tulevikus hinnata tegelike riskide vastavust soovitud riskitasemega.

2017. aastal alustas Finantsinspeksioon koos Tagatisfondiga tagatisskeemi võimekuse stressitestimist. Testi üks osa on hinnata krediidasutuste võimekust esitada Tagatisfondile andmeid hüvitamisele kuuluvate hoiuste kohta ning ühtlasi ka Tagatisfondi suutlikkust neid andmeid vastu võtta ja töödelda.

Kindlustusandjad

Kindlustusandjate järelevalves oli 2017. aastal olulisel kohal kindlustusandjate tegevuse hindamine vastavalt kindlustusdirektiivi Solventsus II nõuetele. Finantsinspeksioon koostas iga kindlustusandja kohta põhjaliku analüüsi, mille alusel anti talle hinnang ja koostati järgneva aasta järelevalveline tegevuskava.

Kuivõrd Solventsus II eeldab lisaks muutunud varade ja kohustuste hindamispõhimõtetele ka oluliselt komplekssemat juhtimissüsteemi ning täiuslikumat riskide juhtimist ja dokumenteerimist, viidi läbi ka kohapealseid kontrole. Kokku tehti kolm kohapealset kontrolli, mille käigus hindas Finantsinspeksioon tehniliste eraldiste arvutamise meetodikat, järelevalveliste aruannete koostamist, juhtide sobivust, huvide konflikti vältimist ning riskide juhtimist ja kontrolli. Finantsinspeksioon juhtis kontrollide järel kindlustusandjate tähelepanu 57 asjaolule, mis vajasis parendamist või sisemist analüüsi.

Järelevalvemenetluse (SRP) käigus koostatakse üks kord aastas iga kindlustusandja kohta järelevalvearuanne, kus antakse muu hulgas ülevaade kindlustusandja ärimudelist, strateegiast ja riskidest. Aruande baasil toimusid ka arutelud iga kindlustusandja tegevuse üle, et anda hinnang tema mõjule turul ning riskisusele.

Kuna kuuel Eesti kindlustusandjal on filiaalid Lätis ja Leedus ning mitmel Läti ja Leedu kindlustusandjal on filiaalid Eestis, siis on oluline nende riikide järelevalveasutustega koostööd teha. 2017. aastal toimus iga-aastane kolmepoolne kohtumine, kus arutati Baltimaades tegutsevate kindlustusandjate tegevustulemusi, turuarenguid ja riske ning vahetati ka järelevalvemenetluse kogemusi.

Investeeringisühingud

Investeeringisühingute puhul olid 2017. aastal Finantsinspeksiooni fookuses investeeringisühingute sisekontrollisüsteemide kontrollimine ja kapitalinormatiivide täitmine. Ühes investeeringisühingus korraldati kohapealne kontroll, mille käigus leiti puudusi riskijuhtimise ja vastavuskontrolli protsessis, aga ka siseauditi korralduse ning sisemise kapitali adekvaatsuse tagamise protsessis.

Finantsinspeksiooni ettekirjutusega on investeeringisühingutele määratud täiendavad kapitalinõuded, mis moodustasid 2017. aasta lõpus 11,3 miljonit eurot. Selle tulemusel peavad investeeringisühingud hoidma 2,1 korda suuremat kapitalinõuet, kui näevad ette regulatiivsed nõuded. Investeeringisühingute puhul tulenevad täiendavad kapitalinõuded peamiselt operatsiooniriskist, valuuta- ja muudest tururiskidest. Võrreldes eelmise aastaga on täiendavad kapitalinõuded suurenenud tulenevalt investeeringisühingute suuremast avatusest riskidele.

Fondivalitsejad

Fondivalitsejate sektoris oli 2017. aastal Finantsinspeksiooni peatähelepanu all kapitalijuhtimine ning piisava kapitaliseerituse hindamine. Kuivõrd uue investeeringifondide seadusega muudeti muu hulgas järelevalvelisi aruandeid, tuli tavapärasest enam tähelepanu pöörata ka aruannetega seotud küsimustele. Ühe fondivalitseja juures viidi läbi kohapealne kontroll, mis keskendus järelevalvelise aruandluse koostamise hindamisele. Peamised tähelepanekud olid seotud informeerimiskohustuse täitmise ja sise-eeskirjade kaasajastamisega.

Tavapärase kvartalialüüsi käigus hindas Finantsinspeksioon fondivalitsejate finantsseisundit, riskiprofiili, kasumlikkust ja usaldatavusnõuete täitmist. Lisaks hindasid fondivalitsejad enese operatsiooniriske.

Makseasutused

Makseasutuste puhul oli 2017. aastal Finantsinspeksiooni fookuses omavahendite nõude täitmine, ärimudelite kasumlikkus ja sisekontrollisüsteemide toimimise hindamine. Mitmele makseasutusele saadeti märgukiri seoses korrektse aruandluskohustuse täitmise kohustusega.

Ühes makseasutuses tehti kohapealne kontroll, et hinnata üldjuhtimise, riskijuhtimise ning sisekontrolli valdkonna ja funktsiooni toimimist. Kontrolli tulemusel ilmnes rikkumisi ja puudusi kõikides valdkondades, sh

vastutusalade määratluses ja organisatsioonilises ülesehituses. Samuti ei olnud makseasutuse sise-eeskirjad vastavuses organisatsiooni tegeliku struktuuri ja töökorraldusega ning puudus piisav raamistik finantsriskide mõõtmiseks ja juhtimiseks.

Makseasutustele tehti neli omavahendite nõudega seotud otsust ning ühele makseasutusele kehtestati täiendav aruandluskohustus.

Infotehnoloogilised riskid

Infotehnoloogiliste riskide hindamisel analüüsis Finantsinspeksioon 2017. aastal regulaarselt krediidasutuste äritegevuse katkestuste ja süsteemiriketega seonduvaid intsidente ning kahjujuhtumeid. Tulemusi kasutatakse järelevalveliste tegevuste planeerimisel.

Finantsinspeksioon analüüsis ja kaardistas, kuidas on makseteenuste pakkujate internetimaksetega seotud teenused ja protsessid vastavuses Finantsinspeksiooni soovitusliku juhendina kehtestatud Euroopa Pangandusjärelevalve (EBA) suunisega „Lõplikud suunised. Internetimaksete turvalisus“. Juhendi eesmärk on määrata ühised miinimumnõuded internetimakseteenustele olenemata kasutatavast seadmest. Finantsinspeksioon hindas nõuete täitmist vastava enesehindamise küsimustiku vastuste analüüsi põhjal. Analüüsist selgus, et juhendiga kehtestatud nõuded on valdavalt täidetud. See on oluline, sest makseteenuse pakkuja peab tulevikus nõudma kliendi tugevat autentimist (s.o vähemalt kaks sõltumatut turvaelementi) teenuste osutamisel ja teiste toimingute puhul, millega kaasneb makseteenusega seotud andmete väärkasutamise või pettuse oht. Täpsemad nõuded teabevahetuse ja autentimisvahendite turvalisuse kohta kehtestatakse eraldi Euroopa Komisjoni rakendusmäärusega, mis jõustub tuleval aastal. Lisaks kaardistati enesehindamise küsimustiku abil klientide poolt erinevate autentimisvahendite kasutus makseteenuste kasutamisel.

Tavapärase kvartalialalüüsi raames analüüsiti muu hulgas krediidasutuste äritegevuse katkestuste ja süsteemiriketega seonduvaid intsidente ning kahjujuhtumeid. Aastal 2017 suurenes raporteeritud intsidentide arv eelneva aastaga võrreldes 17%. Kasv on tingitud väikepankade intsidentide arvu märkimisväärsest suurenemisest, mis ei tulene mitte protsesside ja kontrollide halvenemisest, vaid vastava aruandluse parendamisest. Intsidentid jagunesid peamiste põhjuste vahel järgmiselt: vead muudatuste teostamises/halduse protsessis, teenusepakkuja poolsed häired või vead ning probleemid panga enda riistvara või süsteemidega. Äritegevuse katkestuste ja süsteemiriketega seonduvate kahjujuhtumite arv ja kahjud olid 2017. aastal suhteliselt stabiilsed ja väikesed. Analüüside tulemusi kasutatakse sisendina järelevalveliste tegevuste planeerimisel.

Lisaks analüüsis Finantsinspeksioon pankade poolt esitatud IT ja infoturbega seonduvaid riskianalüüse. Olulisima riskina on jätkuvalt välja toodud küberkuritegevus, sh võimalikud teenuse tõkestusründed, kahjurvara ning õngitsusmeilid klientidele ja pankade töötajatele.

Seoses 2017. aasta sügisel teatavaks saanud infoga ID-kaardi võimaliku teoreetilise turvariski kohta kaardistas Finantsinspeksioon operatiivselt turvariski realiseerumise võimaliku mõju ning pankade poolt rakendatavad tegevuskavad ja kommunikatsiooni. Pankadel oli valmisolek vajadusel reageerida. Turvariski realiseerumisel olnuks võimalik kuritarvitada kaardiomaniku digitaalset identiteeti. Turvariskiga ID-kaarte oli kokku 760 000.

Finantsinspeksioon viis ühena esimestest Euroopa finantsjärelevalvetest läbi turvatestimise. Selle käigus testisid kolm osapoolt, Finantsinspeksioon, pank ja väline sõltumatu turvatestija, internetipanga turvalisust. Testi eesmärk oli tuvastada, mida saavad süsteemi erinevad kasutajarollid ilma eelnevate lisateadmiste, piisava aja, oskuste ja õnne korral saata korda väljaspool süsteemi ette nähtud piiranguid (sh teiste kasutajate ründamine, pettused maksetega, äriloogika teostuse korrektsus, teiste kasutajate andmete ja funktsionaalsuse ligipääs, andmebaaside ründamine või varastamine jne). Testi tulemusel olulisi süsteeminõrkusi ei leitud.

Järelevalveline aruandlus

Finantsinspeksioon keskendus 2017. aastal Solventsus II aruandlusaasta kohta esitatavale teabele, IFRS 9 rakendamisele ning fondivalitsejate aruannete muudatustele.

Alates 2016. aasta algusest kehtib kindlustusandjatele uus aruandlus, mis muudab järelevalve Solventsus II nõuete rakendamise üle lihtsamaks ja ühetaolisemaks. Järelevalve jaoks muutus täielikult analüüsiprotsess, kuna andmete sisu, esitamise vorm ja tähtajad on uuenenud. Solventsus II aruandlus on struktureeritud selliselt, et kõige suurem andmeedastus toimub aasta kohta esitatavas andmepaketis. 2017. aastal toimus esimene aasta andmepaketi esitamine. Andmete vastuvõtmine, kontrollimine ja analüüs kujunes oluliseks tööprotsessiks.

Panganduse valdkonnas keskendus Finantsinspeksioon IFRS 9 rakendamise mõju hindamisele. IFRS 9 on rahvusvaheline finantsaruandlusstandard finantsinstrumentide kajastamise ja mõõtmise kohta. Finantsinspeksioon viis läbi IFRS 9 rakendamise mõju hindamise vähem oluliste pankade osas eesmärgiga saavutada parem arusaam standardi mõjust regulatiivsetele omavahenditele ning selle ja teiste usaldatavusnõuete vastastikusest mõjust. Mõju hindamise peamine järeldus on, et standardi rakendamine võib kaasa tuua ühe- kuni kaheprotsendilise omavahendite languse ja põhiomavahendite suhtarvu languse 25 kuni 50 baaspunkti. Lisaks usaldatavusnõuete mõju hindamisele viis Finantsinspeksioon läbi kolme vähem olulise panga IFRS 9 rakendamise valmisoleku hindamise.

Fondivalitsejate aruandluses aasta alguses toimunud muutuste osas hindas Finantsinspeksioon oluliseks püsivate üldkulude arvutamise meetoodika muudatustest tingitud muutused. Alates 2017. aastast rakendatakse fondivalitsejatele komisjoni delegeeritud määrusega 2015/488 sätestatud püsivatel üldkuludel põhinevate omavahendite nõuete arvutamise nõudeid.

Finantsinspeksioon jätkas 2017. aastal kohapealsete kontrollide raames aruannete kvaliteedi hindamist. Kokku viidi läbi kuus kohapealset kontrolli. Kontrolliti krediitdiasutuste, kindlustusandjate ja ühe fondivalitseja aruandlust. Krediitdiasutustes vaadati peamiselt krediidiriski aruandeid ja krediidiriski kaalude määramise aluseid. Mõnede krediitdiasutuste puhul leiti, et madalamate riskikaalude kasutamine ei ole panga poolt alati piisavalt põhjendatud. Kindlustusandjate osas oli kohapealsete kontrollide fookuses varade ja kohustuste hindamine, avalikustamise poliitika ning järelevalveliste aruannete koostamise ja esitamise protsessi toimimine.

Lisaks kohapealsetele kontrollidele viidi läbi üle kümne temaatilise kontrolli. Temaatiliste kontrollide eesmärgiks on kas teatud fakti või hüpoteesi kontrollimine läbivalt kõikide sama finantssektori subjektide aruannetes. Temaatilised kontrollid aitavad lisaks andmete kvaliteedi parandamisele tuvastada regulatsioonide mitmeti tõlgendatavust ning täiendada aruannete kontrollimise protsessi Finantsinspeksioonis.

Teenusejärelevalve

Turu- ja teenusejärelevalve peamine eesmärk on aidata kaasa Eesti finantsturul pakutavate teenuste läbipaistvusele ning vastavusele kehtivatele õigusaktidele. Selleks teeb finantsteenuste järelevalve divisjon muu hulgas kohapealseid kontrolle ja ettekirjutusi ning hindab finantsteenuste tingimuste selgust ja läbipaistvust.

Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamine

Finantsinspeksiooni üks strateegilisi prioriteete on rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamine, mille eesmärk on hoida Eesti finantssüsteemi usaldusväärsust. Selleks rakendab Finantsinspeksioon alates 2015. aastast riskipõhise järelevalve põhimõtteid ja vastavat metoodikat, mis võimaldab kindlaks teha turuosaliste tegevust ohustavaid riske.

Finantsinspeksioon viis 2017. aastal krediidasutustes läbi kaks kohapealset kontrolli ning 19 kaugkontrolli, lisaks täpsustati *ad hoc* kontrollide käigus 29 korral spetsiifiliste riskidega seotud küsimusi. Kaugkontrollid viidi läbi ka kõigi teiste turuosaliste puhul, et hinnata nende rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise meetmete rakendamist, lisaks tehti seitse kohapealset kontrolli. Krediidasutuste puhul esines puudusi eelkõige organisatsiooni ülesehituses, mis ei taganud asjakohaste kaitsemeetmete rakendamist. Teiste turuosaliste puhul tuvastati aga, et paljud neist ei järginud „tunne oma klienti“ põhimõtet, nii kliendiga ärisuhte loomisel kui ka selle pideva seire käigus. Finantsinspeksioon juhtis turuosaliste tähelepanu puudustele ning tegi ka ühele makseteenuse pakkujale ettekirjutuse.

Turule sisenemist kontrollis Finantsinspeksioon 14 korral. Kahel korral piirati võimalusi olla finantsteenuseid osutava ettevõtte juhtorganid nendel isikutel, kellel ei ole muu hulgas rahapesu tõkestamise nõuete põhjal laitmatu maine.

Arvestades Eesti finantsturu üha suurenevat integreeritust Skandinaavia krediidasutustega ja riskide piiriülest mõju, on koostöö rahapesu tõkestamise vallas teiste riikide järelevalveasutustega järjest olulisem. Finantsinspeksioon esitas arvukalt päringuid teistele järelevalveasutustele, et saada infot mõne Eesti turuosalise, selle juhtide või klientide tegevuse kohta. Finantsinspeksiooni eksperdid osalesid Põhjamaade krediidasutuste järelevalve kolleegiumites ja muudel kohtumistel teiste riikide järelevalveasutustega kokku 17 korral.

Eesti finantsasutuste tegevust ohustavad rahapesu ja terrorismi rahastamise riskid 2017. aastal jätkuvalt vähenesid. Lisaks on turuosalised parandanud oma kontrollisüsteeme. Üks riske iseloomustav mõõdik on mitteresidentide hoiuste osakaal. See on kahe aasta jooksul vähenenud 16,2%lt 11,7%ni. Mitteresidentide hoiuste jääk on vähenenud umbes 160 miljoni euro võrra.

Finantsinspeksioon tutvustas 2017. aastal oma tegevust ja eesmärgi seoses rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisega seitsmel infopäeval nii krediidasutustele, makseasutustele, investimisühingutele kui ka elukindlustusandjatele. Finantsinspeksiooni eksperdid kohtusid turuosalistega ka eraldi, kokku 43 korral, et anda neile ülevaade tuvastatud riskidest ning meetmetest nende maandamiseks.

Investeeringis- ja pensionifondid

2017. aasta alguses jõustunud uus investeerimisfondide seadus tõi fondivalitsejatele kohustuse hinnata ning viia valitsetavate investeerimisfondide tingimused ja põhikirjad vastavusse uue seadusega hiljemalt 2018. aasta alguseks. Sel põhjusel kasvas hüppeliselt tingimuste ja põhikirjade muudatuste kooskõlastamise menetluste arv, kokku oli neid 42.

Finantsinspeksioon hindas 2017. aastal kahe pensionifondi valitseja turustamislahendi korrektsust ning ühe alternatiivfondi valitseja varade hindamise protseduure. Kohapealsete kontrollide käigus märkimisväärseid rikkumisi ei tuvastatud.

Lisaks viis Finantsinspeksioon kõikides fondivalitsejates läbi kaugkontrolli, et hinnata finantsinstrumentide turgude direktiivi MiFID¹ nõuete täitmist. Täpsemalt kontrolliti fondivalitsejate tegevuse vastavust väärtipaberituru seadusega, hinnates eelkõige seda, kas investeerimis- ja investeerimiskõrvalteenuste osutamisel klientidele ja potentsiaalsetele klientidele täidetakse nõudeid. Kontrolli käigus märkimisväärseid rikkumisi ei tuvastatud. Tähelepanekuid tehti vastavate sise-eeskirjade ja -protsesside osas, mis ei olnud ajakohased ega määranud kindlaks kogu õigusaktidega nõutud tegevust.

Investeerimis- ja pensionifondides on kokku 2595 investeringut, nendest 2176 pensionifondides. Finantsinspeksioon kontrollis 2017. aastal pensionifondide investeringuid 376 korral, sh jälgis uusi investeringuid ja nende muutusi. Kontrollide käigus märkimisväärseid rikkumisi ei leitud.

Eraldi väärib märkimist, et Eestis registreeriti esimene Euroopa riskikapitalifondi valitseja (EuVECA), mis võimaldab fondivalitsejal asjakohaseid riskikapitalifonde turustada Euroopa Liidu liikmesriikides.

Krediidiasutused

Krediidiasutuste järelevalves keskendus Finantsinspeksioon 2017. aastal lisaks rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kontrollidele ka krediidiasutuste turustamisstrateegiate hindamisele ja kaardistamisele.

Kontrollimaks, kuidas krediidiasutuste pakutavad tooted turule tuuakse ning kas vastavad protseduurireeglid on paigas, viidi kõikides krediidiasutustes läbi kaugkontroll. Selle tulemusel olulisi rikkumisi ei tuvastatud. Puudused olid peamiselt seotud vastavate sise-eeskirjade ja -protsessidega, mis ei olnud ajakohased ega määranud kindlaks kogu õigusaktidega nõutud tegevust.

Teine 2017. aastal kõikides krediidiasutustes läbiviidud kaugkontroll puudutas MiFIDi nõuete täitmist, täpsemalt krediidiasutuste tegevuse vastavust väärtipaberituru seaduses sätestatud nõuetele. Ka selle kaugkontrolli käigus tuvastatud puudused olid eelkõige seotud vastavate sise-eeskirjade ja -protsessidega, mis ei olnud ajakohased ega määranud kindlaks kogu õigusaktidega nõutud tegevust.

Krediidiandjad ja -vahendajad

Krediidiandjate ja -vahendajate järelevalves oli Finantsinspeksiooni fookuses 2017. aastal vastutustundliku laenamise põhimõtte järgimise hindamine. Selleks korraldati kohapealsed kontrollid viies krediidiandjas. Kontrollide tulemusel tuvastati, et osa turuosalisi ei olnud õiguspäraselt järginud vastutustundliku laenamise põhimõtteid. Tähelepanekud tehti järgmiste rikkumiste osas: krediidivõimelisuse hindamine, tarbija poolt esitatud teabe kontrollimine, krediiditoimiku pidamine, Finantsinspeksiooni soovitusliku juhendi „Vastutustundliku laenamise nõuded“ nõuete järgimine, rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduses sätestatud hoolsusmeetmete kohaldamise nõuete järgimine.

Lisaks viidi kõikide krediidiandjate seas läbi kaugkontroll, et hinnata krediidiandjate ja -vahendajate seaduses krediidiandjate tegevusega seotud nõuete täitmist, muu hulgas krediidiandjate rahastusmodelite korraldust. Kaugkontrolli tulemusel kaardistati turu üldine olukord ja tehti otsused edasiste järelevalvemeetmete osas.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2004/39/EÜ finantsinstrumentide turgude kohta, millega muudetakse nõukogu direktiive 85/611/EMÜ ja 93/6/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2000/12/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 93/22/EMÜ.

Kindlustusandjad

Kindlustusandjate järelvalves keskendus Finantsinspeksioon 2017. aastal turustamisstrateegiate kaardistamisele. Nii nagu krediitiasutustes, viidi ka kõigis Eesti kindlustusandjates läbi kaugkontroll hindamaks, kuidas kindlustusandja pakutavad tooted turule tuuakse ning kuidas protseduurireeglid neid protsesse reguleerivad. Kontrolli tulemusel märkimisväärseid rikkumisi ei tuvastatud.

Lisaks viis Finantsinspeksioon kõigis Eesti kindlustusandjates ja välisriigi kindlustusandjate Eesti filiaalides läbi kaugkontrolli, et hinnata kliendi kindlustushuvi ja nõudmiste väljaselgitamisega seotud kohustuste täitmist ning vastavate protseduuride kohta kehtivaid sise-eeskirju. Kontrolli tulemusel märkimisväärseid rikkumisi ei leitud.

Kindlustusvahendajad

Kindlustusvahendajate järelvalves keskendus Finantsinspeksioon 2017. aastal eeskätt sellele, kas kindlustusvõtjate huvid on kaitstud. Hindamaks kindlustusvahendajate nõuete täitmist kindlustuslepingute vahendamisel, viis Finantsinspeksioon läbi neli kohapealset kontrolli. Kontrollide tulemusel leiti puudusi, mis olid seotud kindlustusmaaklerite kindlustuslepingu vahendamisel esitatavate nõuete mittejärgimisega.

Sektoriülese kaugkontrolliga kontrolliti kindlustusmaaklerite kohustuslikke vastutuskindlustuslepinguid. Kontrolli käigus selgus, et mõnes lepingus ei olnud selgelt väljendatud, et kindlustusleping katab vahendaja varalise vastutuse kuni nõude seadusest tuleneva aegumistähtaaja (kolm aastat) möödumiseni.

Investeerimisühingud

Finantsinspeksioon viis 2017. aastal kõikides investeerimisühingutes läbi kaugkontrolli, et hinnata MiFIDi nõuete täitmist. Täpsemalt investeerimisühingute tegevuse vastavust väärtpaberituru seadusele, keskendudes eelkõige investeerimis- ja investeerimiskõrvalteenuste osutamisele. Peamised puudused olid seotud vastavate sise-eeskirjade ja -protsessidega, mis ei olnud ajakohased ega määranud kindlaks kogu õigusaktidega nõutud tegevust.

Väärtpaberiturg

Finantsinspeksioon jälgib väärtpaberitega kauplemist ja emitentide teabe avaldamist NASDAQ OMX Tallinn ASi korraldataval reguleeritud turul (Tallinna börsil) ja alternatiivturul First North. Igapäevase turumonitoringu pinnalt koostab Finantsinspeksioon iganädalasi lähteanalüüse, et tuvastada võimalikke turukuritarvitusi.

Finantsinspeksioon teeb järelvalvet finantsaruandluse üle, mida avaldavad Tallinna börsil kauplemiseks võetud aktsiate emitendid. 2017. aastal kontrollis Finantsinspeksioon kokku kuut finants- ja aastaaruannet ning üheksat poolaastaaruannet, hinnates nende kvaliteeti, usaldusväärsust ja avalikkusele esitamist. Kahele emitendile edastati märkused nende aruannete osas. Majandusaastaaruannete üks osa on ka ühingujuhtimise aruanne, mida koostatakse vastavalt Hea Ühingujuhtimise Tavale. Finantsinspeksioon kontrollis selle täitmist ning saatis viiele emitendile märgukirja.

2017. aastal tunti avalike pakkumiste korraldamisel suurt huvi ICOde (ingl *Initial Coin Offering*) ehk plokiahela tehnoloogial põhinevate rahastamismudelite vastu, mille käigus pakutakse investoritele *token*'eid. Finantsinspeksiooni seisukoht on, et sõltumata tehnilisest lahendist võib teatud *token*'ite näol olla tegemist väärtpaberitega, mille pakkumisele laienevad kehtivad väärtpaberituruseaduse sätted. Finantsinspeksioon avaldas oma kodulehel ka vastavad selgitused ICO õigusliku staatuse kohta.

2017. aastal oli varasemast rohkem avaliku pakkumise ja kauplemisprospekti menetlusi, kokku registreeriti üheksa avaliku pakkumise ja kauplemisprospekti ning viis prospekti lisa.

Kui avalike pakkumiste väärtpaberid on registreeritud mõnes teises Euroopa Liidu riigis, siis on teavitamise kaudu võimalik neid pakkuda ka Eestis. Finantsinspeksiooni teavitati 2017. aastal sellisest piiriülesest avalikust pakkumisest 26 korral.

Finantsinspeksioon juhtis emitentide tähelepanu asjaolule, et läbipaistvusdirektiivi (2004/109/EÜ) artikkel 4 lõike 7 kohaselt peavad emitendid, kelle väärtpaberid on lubatud kauplemisele liikmesriigi reguleeritud turule, alates 2020. aastast koostama oma majandusaastaruanded ühtses elektroonilises aruandevormingus. Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (ESMA) testis süsteemi 2017. aasta juulist septembrini ning Eestist osales seal üks emitent, Tallinna Vesi.

Finantsinspeksioon määras 2017. aasta kevadel juhatause otsusega kolm täiendavat likviidset aktsiat Tallinna börsil: Tallink Grupp AS, AS Tallinna Vesi ja Olympic Entertainment Group AS.

2017. aasta üheks oluliseks menetluseks oli Eesti, Läti ja Leedu väärtpaberite keskdepositooriumide ühinemine. Ühinenud väärtpaberite keskdepositooriumi nimeks sai Nasdaq CSD SE ning see osutab Eestis teenuseid Eesti filiaali kaudu. Finantsinspeksioon andis selleks vajaliku loa 2017. aasta suvel. Tegemist on esimese väärtpaberite keskdepositooriumiga Euroopa Liidus, mis on viinud oma tegevuse vastavusse keskdepositooriumitele kohalduva uue Euroopa Liidu määrusega (CSDR). Depositooriumi loomise käigus eraldati Eesti pensioniregistri pidaja keskdepositooriumist ning pensioniregister jäi Eestisse. Seal registreeritakse kohustuslike ja vabatahtlike pensionifondide osakutega seotud toimingud.

Sügise hakul liitusid Balti riigid Euroopa ühtse väärtpaberite arveldusplatvormiga TARGET2-Securities, kus päevas tehakse umbes pool miljonit tehingut kogukäibega üle 700 miljardi euro. Liitumine annab Eesti investoritele võimaluse osta ja müüa Euroopa väärtpabereid senisest odavamalt.

Eesti FinTech'i töögrupi liikmed kohtusid 2017. aastal konsultatsiooni eesmärgil ligi 15 ettevõttega, kelle seas oli ka välismaa ettevõtteid. Konsulteriti peamiselt ICOde ning plokiahela ja krüptoraha teemadel, aga ka makseteenuste osas. Aasta teises pooles avati ka Finantsinspeksiooni uuendusliku finantstehnoloogia töögrupi algatusel loodud konsultatsioonikanal, mille eesmärk on võimaldada kiiret ja sujuvat teabevahetust Eesti uuendusliku finantstehnoloogia ettevõtjatega ning vajadusel ka teiste isikute ja asutustega. Sellega liitus 56 isikut, kelle seas oli nii turuosalisi, FinTech ettevõtteid kui ka õigusnõustajaid.

Kuriteokaebused ja hoiatused

Finantsinspeksioon avaldas 2017. aastal koguni 450 hoiatusteadet investeerimisteenuse osutajate kohta, kes võivad tegutseda tegevusloata. Seda on saja võrra enam kui 2016. aastal.

Viimasel ajal esineb aina rohkem, et tegevusloata finantsteenuste pakkuja, kes on välisriigi isik, registreerib oma tegevuse Eesti äri- ja majandustegevuse registris, ehkki Eestiga puudub tal vähimgi seos. Teenuseid osutatakse seejuures internetis üle kogu maailma. Finantsinspeksioon peab sellist suundumust murettekitavaks, kuna Eesti edukat kuvandit digitaalteenuste pakujana kasutatakse ära eesmärgiga ahvatleda kliente tegevusloata finantsteenuseid tarbima.

Finantsinspeksioon tegi 2017. aastal mitu rahatrahvi. 27. veebruari otsusega määrati makseasutusele AS Pocopay reklaamiseaduse rikkumise eest 3000 euro suurune trahv. Finantsinspeksiooni hinnangul kasutas makseasutus oma reklaamides eksitavat sõnastust, jättes tarbijatele mulje, justkui oleks AS Pocopay näol tegemist hoopis pangaga.

13. novembri otsusega määrati makseasutusele AS Talveaed enam kui 18 000 euro suurune rahatrahv vara hoidmise nõuete kohustuste rikkumiste eest. AS Talveaed vaidlustas Finantsinspeksiooni otsuse Harju maakohus. Kohus tühistas Finantsinspeksiooni otsuse ning tegi uue otsuse, millega määras trahvi suuruseks 10 000 eurot.

Finantsinspektsioon koostas 2017. aastal kuus kuriteokaebust ettevõtete kohta, kes osutavad Eestis tegevusloata finantsteenuseid.

Kaebused finantsteenuste kohta

Kliendikaebused finantsteenuste kohta on viimastel aastatel kasvanud. 2017. aastal esitati Finantsinspektsioonile 186 kaebust, enamik neist krediitdiasutuste ning krediidiandjate ja -vahendajate kohta.

Finantsinspektsioonile esitatud kaebuste arv valdkonna kaupa

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Pangateenused	97	88	101	80	64	72	78	102	92
Kindlustus	55	89	45	34	33	33	31	45	44
Krediidiandjad ja - vahendajad								19	47
Muud	5	4	2	5	5	3	3	8	3
Kokku	157	181	148	119	102	108	112	174	186

Finantsinspektsioon ei lahenda kaebusi, mis on tekkinud kliendi ja finantsteenuse osutaja vahel ega anna konkreetsetes juhtumites hinnangut, kas poolte tegevus on õiguspärane. Finantsinspektsioon kasutab kaebustes esitatud etteheiteid avalikes huvides tehtava järelevalve tarbeks. Kaebusi lahendab kas kohus või oma pädevuse piires Tarbijakaitseamet.

Pangateenuste puhul esitati enim kaebusi arvelduste kohta, peamiselt oli probleeme maksetehingutega. Vaidlusteemana saab välja tuua ka erimeelsused, mis on tekkinud siis, kui muudetakse teenuse tingimusi, näiteks hinnakirja, intressimarginaali jms.

Krediidiandjate ja -vahendajate puhul tekkis enim erimeelsusi tarbija krediitdivõimelisuse hindamise, krediidi kulukuse määra suuruse, lepingu ennetähtaegse lõpetamise ja sissenõudmiskulude suuruse osas. Lisaks anti teada võimalikust tegevusloata tegutsemisest ning kahtlustest, et tarbijakrediidi reklaam ei vasta nõuetele.

Kindlustuses puudutasid kaebused enamasti kahjude hüvitamisest keeldumist või hüvitise suurust. Lisaks esitati kaebusi teenuse tingimuste muutmise kohta.

Finantsinspektsioonile 2017. aastal esitatud kaebuste arv teenuse liikide ja teenusepakkuja kaupa

	Kaebuste arv
Laen ja krediit	80
Arveldused	48
Varakindlustus	11
Reisikindlustus	7
Vabatahtlik sõidukikindlustus	7
Investeermisteenus	6
Liikluskindlustus	3
Elukindlustus	3
Vastutuskindlustus	2

Pensioni II ja III samm	2
Makseteenus	2
Õnnetusjuhtumikindlustus	1
Ehituskindlustus	1
Hoius	1
Pankrotihalduri kutsetegevuse kindlustus	1
Rahasiire	1

Finantsinspeksioonile esitatud kaebuste arv teenusepakkujate kaupa

	Kaebuste arv 2016. aastal	Kaebuste arv 2017. aastal	Turuosa oma sektoris ²
Swedbank AS	22	26	47%
AS SEB Pank	28	16	22%
AS LHV Pank	1	10	9%
Nordea Bank AB Eesti filiaal	23	9	–
AB Kreditex AS	1	7	1%
Bigbank AS	4	6	1%
Bondora AS	4	6	0%
AB 'Lietuvos draudimas' Eesti filiaal	8	6	16%
If P&C Insurance AS	15	5	21%
Swedbank P&C Insurance AS	5	5	16%
AAS BTA Baltic Insurance Company Eesti filiaal	2	5	6%
Danske Bank A/S Eesti filiaal	8	4	3%
ERGO Insurance SE	5	4	17%
AS Inbank	2	4	1%
IPF Digital Estonia OÜ	3	4	3%
Invest in OÜ	–	4	0%
Seesam Insurance AS	2	4	10%
Coop Pank aktsiaselts (endise nimega Eesti Krediidipank AS)	–	3	2%
OÜ Citadele Leasing & Factoring	–	3	1%
PLACET GROUP OÜ	2	3	2%
Väikeliising Eesti OÜ (Inbank AS krediidiagent)	–	3	–
Salva Kindlustuse AS	2	3	6%

² Turuosad on 2017. aasta lõpu seisuga. Kindlustuse turuosad on esitatud kindlustusmaksete alusel ega sisalda edasikindlustusmakseid. Panganduses on turuosad esitatud klientide hoiuste järgi, fondivalitsejate puhul fondide vara järgi ning krediidiandjate puhul laenujäägi järgi. Andmed ei sisalda tütar- ja sidusettevõtteid või filiaale.

TALLINNA ÄRIPANGA AS	2	2	1%
Folkefinans AS Eesti filiaal	1	2	–
BB Finance OÜ	-	2	1%
Creditstar Estonia AS	2	2	2%
Telia Eesti AS	-	2	2%
Koduliising AS	-	2	3%
AS SEB Liising	1	2	20%
Coop Finants AS	-	2	3%
Luminor Bank AS	-	1	10%
Best Capital OÜ	-	1	0%
Hüpoteeklaen AS	-	1	1%
mogo OÜ	-	1	2%
aktsiaselts Krediidipank Finants	1	1	0%
SEB Elu- ja Pensionikindlustus	1	1	25%
Compensa Life Vienna Insurance Group SE	1	1	21%
IIZI Kindlustusmaakler Aktsiaselts	1	1	31%
Versobank AS	-	1	1%
AS Maksekeskus	-	1	–
Aktsiaselts LHV Varahaldus	1	1	25%
Ferratum Bank plc	-	1	–
Balti Kindlustusmaakler OÜ	-	1	–
ERGO Life Insurance SE Eesti filiaal	-	1	6%
AIG Europe Limited Soome filiaal	-	1	–
Akciné draudimo bendrovė 'Gjensidige' Eesti filiaal	1	1	3%
TavexWise AS	-	1	43%
InterRisk Vienna Insurance Group IJSC	-	1	–
Teenusepakkuja nimetamata	10	12	–

Kriisilahendus

Alates 2015. aastast täidab Finantsinspeksioon lisaks järelevalveasutuse funktsioonile ka kriisilahendusasutuse ülesandeid. Kriisilahenduse funktsiooni peamine eesmärk on vältida krediidasutuste võimalikust maksejõuetusest tulenevaid negatiivseid mõjusid finantsstabiilsusele, kaitstes ühtlasi avaliku sektori, hoiustajate, investorite ja teiste klientide vahendeid.

Kriisilahenduskavade koostamine

2017. aastal oli kriisilahenduse keskmes Eestis tegutsevatele olulistele krediidasutustele valminud kriisilahenduskavade täiendamine ja ajakohastamine. Saneerimisosakond tegi selleks rahvusvahelist koostööd nii teiste riikide kriisilahendusasutustega kui ka järelevalveasutustega, osaledes kriisilahenduskolleegiumides ning sisemistes kriisilahendusmeeskonna töödes.

Siseriiklikult oli strateegiliseks eesmärgiks alustada Eestis tegutsevatele vähem olulistele krediidasutustele kriisilahenduskavade koostamisega. Aastaraamatu avaldamise seisuga on saneerimisosakond koostanud kavad enamikele Eestis tegutsevatele vähem olulistele krediidasutustele ning seadnud neile ka omavahendite ja kõlblike kohustuste miinimumnõuded.

Koostöökokkulepe

2017. aastal ajakohastasid Põhjamaade ja Balti riikide ministriumid, keskpangad, finantsjärelevalveasutused ning kriisilahendusasutused vastastikuse mõistmise koostöölepet piiriülese finantsstabiilsusalase koostöö korraldamise kohta. Leppe eesmärgiks on täiendavalt kinnitada valmisolekut finantsstabiilsusalaseks koostööks Põhja-Balti regioonis, kuna pangandus on siinsete riikide vahel tihedalt seotud. Nimetatud kokkuleppe osapooled on Eesti, Läti, Leedu, Soome, Rootsi, Taani, Norra ja Island.

Ühtne kriisilahendusfond

Kriisilahendamise rahastamiseks on loodud Tagatisfondi juurde kriisilahenduse osafond. Eestis tegutsevad krediidasutused teevad nimetatud osafondi regulaarseid sissemakseid, mille Tagatisfond kannab Euroopa tasandil loodud ühtsesse kriisilahendusfondi. Viimast haldab Euroopa ühtne kriisilahendusnõukogu.

Ühtsesse kriisilahendusfondi koguti 2017. aastal enam kui 3500 Euroopa krediidasutuselt ja investimisühingult ligi 6,6 miljardit eurot, millest Eesti osa moodustas 0,07%. Fondi koguti osamakseid teist aastat järjest ning 2017. aasta lõpuks oli kriisilahendamise rahastamiseks kogunenud kokku 17,4 miljardit eurot.

2023. aastaks on plaanitud ühtsesse kriisilahendusfondi koguda vähemalt 1% tagatud hoiuste mahust, mida hoitakse pangandusliitu kuuluvate liikmesriikide krediidasutustes. Ühtse kriisilahendusnõukogu hinnangul kujuneb selleks summaks umbes 55 miljardit eurot.

Tagatisfondi strateegilistest eesmärkidest prioriteetsemad on konsolideerimisprotsessi käivitamine, senisest veelgi enam rahvusvahelisele koostööle keskendumine ning tagatissüsteemi üldise toimimise testimine ja tõhustamine stressitestidega, mida asuvad lähiajal üleeuroopaliselt läbi viima kõik tagatisskeemid.

Elanike teadlikkuse edendamine

Finantsinspeksiooni üks strateegilisi eesmärke on tõsta elanike teadlikkust finantsteenustest ja -toodetest.

Finantsteenuste turule tekib pidevalt juurde uusi tooteid ja teenuseid, mis on omavahel põimunud ning mille tarbimine on kaasajal vältimatu. Inimeste oskus teha teadlikke valikuid ja eeltööd enne finantsteenuste ostmist, on suur lisaväärtus turu efektiivse toimimise tagamisel. Finantsinspeksioon on Eesti elanike finantskirjaoskuse arengule kaasa aidanud juba üle kümne aasta.

2017. aastal jätkas Finantsinspeksioon rahaasjade käsiraamatu „Finantsaabits“ tasuta jaotamist erinevate partnerite ja võrgustike kaudu. Aabitsaid jagasid näiteks kaitseväge toetusteenuste keskus, Eesti Võlanõustajate Liit, Eesti Töötukassa, SA Saaremaa Arenduskeskus, Tallinna Sotsiaaltöö Keskus ning Eesti Panga muuseum.

Finantsinspeksiooni tarbijaveebis minuraha.ee avaldati 2017. aastal artikleid mitmesugustel päevakajalistel teemadel. Minuraha.ee vahendusel selgitati erisusi hoiu-laenuühistutes ja pankades hoiustatud raha suhtes; räägiti lahti, mis on ICOd; juhendati, mida teha valeraha avastamisel ning kirjutati ka sellest, kuidas vältida pärimisel finantsasjades tekkivaid probleeme. Samuti avaldati tarbijaveebis teavitustekste ühisrahastuse riskidest ning anti soovitusi investeerimispettustest hoidumiseks. Suurendamaks tarbijaveebis avaldatud info mõjusust, jagati teavet ka läbi minuraha.ee Facebooki lehe. Lisaks viidi 2017. aastal koostöös majaväliste partneritega läbi eelanalüüs Finantsinspeksiooni tarbijaveebi uuendamiseks.

Kevadel ja sügisel toimusid koostöös Eesti Panga muuseumiga traditsiooniks kujunenud rahatarkuse perepäevad, kus käsitleti olulisi ja huvipakkuvaid teemasid nii täiskasvanutele kui ka lastele. Räägiti investeerimisest ja sellega seotud riskidest, säästmisest ja krüptorahast, samuti arutati üheskoos kulutuste tegemise vältimatust ja näidati, kuidas ära tunda valeraha. Kevadisele perepäevale eelnes nädalane rahatarkuse mäng üle-eestilises raadiojaamas Retro FM.

Lisaks andsid Finantsinspeksiooni eksperdid 2017. aasta jooksul mitmeid rahatarkuse loenguid õpetajatele, õpilastele ja pensionäridele nii Eesti Panga muuseumi loengute sarjas kui ka mujal, näiteks Hopneri majas Tallinnas, Muhu vallas ja Tartu kutsehariduskeskuses.

Jätkus aktiivne siseriiklik koostöö finantshariduse vallas rahandusministeeriumi, Eesti Pangaliidu, Eesti Kindlustusseltside Liidu ja Tallinna börsiga.

Finantsinspeksioon on juba aastaid Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) raames tegutseva rahvusvahelise finantshariduse võrgustiku (INFE) liige. 2017. aasta põhiteemad rahvusvahelise finantshariduse koostöös oli inimeste finantskäitumine digitaalses maailmas ning kas ja kuidas mõjutab finantsharidus inimeste finantskäitumist.

Finantsinspeksioon osales 2017. aastal Maailmapanga läbiviidud uuringus „Global Financial Inclusion and Consumer Protection Survey“. Uuringus osales 124 riiki ning kogutud andmetele tuginedes analüüsiti riikide finantsteenuste tarbijate kaitse õiguslikke, regulatiivseid ja järelevalvelisi aspekte.

Asutuse 15. tegevusaasta tähistamiseks korraldas Finantsinspeksioon 2017. aasta aprillis juubelikonverentsi, kus arutati koos turuosaliste ja koostööpartneritega selle üle, kuhu Eesti finantsturg on liikumas ning milline on selles järelevalve roll. Konverentsi vestlusringides vaagiti koos finantsvaldkonna eestkõnelejatega Euroopa ühtse pangandusjärelevalve mõju Eesti finantssektorile, lahati kindlustussektori teravamaid teemasid, arutati siinse pensionisüsteemi väljakutseid ning diskuteeriti järelevalve rolli üle finantssektori arengus. Konverentsist võttis osa 230 inimese ning esindatud olid pea kõik Eestis tegutsevad finantsvahendajad. Konverentsi arutelusid on võimalik järelvaadata Finantsinspeksiooni veebilehel.

Märtsis korraldas Tartu Ülikool koos Finantsinspeksiooniga Tallinnas rahvusvahelise pangandusseminari „Pank ja järelevalve – koos või eraldi?“. Ühisseminaril, mis toimus Euroopa Pangandusinstituudi (EBI) egiidi all, arutleti panganduse, pangandusõiguse ja finantsjärelevalve aktuaalsete teemade üle. Seminaril oli võimalik kuulata oma valdkonna parimaid spetsialiste nii Eestist kui ka Euroopa Keskpangast.

Novembris korraldasid Finantsinspeksioon, EBI ning Tartu Ülikooli õigus- ja majandusteaduskond rahvusvahelise konverentsi, mille sissejuhatavad ettekanded puudutasid selliseid olulisi teemasid, nagu Euroopa Rahaliidu arengud ja olulisemad strateegilised lahendust vajavad küsimused, viivislaenud kui Euroopa probleem ning makrotasandi usaldatavusnõuete kohaldamise praktika. Paneelides analüüsiti muu hulgas küsimusi, mis puudutasid Euroopa Keskpanga ja liikmesriikide pädevust järelevalveülesannete täitmisel.

Õiguskeskkond

Seadusloome

Finantsinspeksioon osaleb aktiivselt finantssektori seadusloome aruteludes ning jagab oma kutseoskuse pinnalt teadmisi ja riskihinnanguid nii Euroopa Liidu kui ka Eesti õigusaktide väljatöötamisel.

2017. aastal olid mahukamad ja sisult keerulisemad arutelud seotud väärtpaberituru seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (MiFID II), rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse eelnõu, kindlustustoodete turustamise direktiivi ehk IDD ülevõtmise ning Finantsinspeksiooni seaduse jt seaduste muudatustega. Lisaks tegeles Finantsinspeksioon hoiu-laenuühistu regulatsioonide väljatöötamise kavatsuse ettevalmistamisega.

Finantsinspeksioon osales aktiivselt ka finantssektorit puudutavate karistuste alases arutelus. Finantsinspeksioon toetab jätkuvalt rahaliste karistumäärade olulist suurendamist finantssektori rikkumiste puhul. Samas on inspeksioon korduvalt toonitanud, et finantsvaldkonnas ei pruugi olla mõistlik sellisel viisil karistuspoliitikat rakendada, nagu seda praegu teha plaanitakse ehk asju käsitleda väärtemenetluse raames. Finantsinspeksiooni hinnangul tuleks leida menetluslikult vähemkoormavam ja suurema efektiivsusega lahendus, näiteks võiks kaaluda järelevalveasutustele õiguse andmist halduskaristuse trahvide määramiseks.

Kohtuvaidlused

2017. aastal lõppes neli Finantsinspeksiooniga seotud kohtuvaidlust ning 2018. aastasse kandus edasi kaks kohtuasja.

Finantsinspeksiooni jaoks oli kõige olulisem võit kohtuasjas, milles nn Aserbaidžaaani arendusprojekti investorid nõudsid järelevalvelt 10 miljoni eurose kahju hüvitamist. Kohtuasja lõpetas Riigikohtu määrus, millega jäeti nõue rahuldamata. Kohtukulud jäid kaebajate kanda ning määrus edasikaebamisele ei kuulu.

Finantsinspeksioon osales suulisel istungil ja esindas Eesti seisukohti Euroopa Kohtus asjas, mis puudutab ametisaladuse hoidmise kohustuse ulatust, mis on siseriiklikel finantsturgude järelevalveasutustel. Kohtuasi jätkub 2018. aastal.

Samuti jätkub kohtuasi, mis puudutab Eesti Ühistupanka. Nimelt esitas isik 2017. aasta kevadel Tallinna Halduskohtule kaebuse, milles palus tunnistada Finantsinspeksiooni otsus jätta tema krediidiastutuse tegevusloa taotlus läbi vaatamata õigusvastaseks.

Finantsinspeksiooni soovituslikud juhendid

Finantsinspeksioon annab välja soovitusliku iseloomuga juhendeid, mis selgitavad finantssektori tegevust reguleerivaid õigusakte ning suunavad järelevalve all olevaid finantsasutusi täitma õigusaktide nõudeid.

2017. aastal andis Finantsinspeksioon välja 26 soovituslikku juhendit. Enamik neist olid Euroopa järelevalveasutuste koostatud suunised, mis võetakse Eestis üle Finantsinspeksiooni soovitusliku juhendina.

Finantsinspeksioon kehtestas soovitusliku juhendi järelevalveasutuste tunnuskoodi kasutamise kohta ning juhendi, milles käsitletakse nõudeid sisemise kapitali adekvaatsuse ja likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsessi korraldamisele. Lisaks kehtestasid Finantsinspeksioon ja Tarbijakaitseamet ühiselt soovitusliku juhendi, milles uuendati järelevalveasutuste selgitusi finantsteenuse reklaamile kohalduvate normide ühetaolisemaks mõistmiseks.

Infotehnoloogia vallas kinnitas Finantsinspeksiooni juhatus soovitusliku juhendi, millega uuendati nõudeid finantsjärelevalve alla kuuluvate ettevõtete infotehnoloogia ja infoturbe korraldusele. See tähendab, et

finantsasutused peavad IT-vallas tegutsedes arvestama oma äritegevuse iseloomuga ning hindama tagajärgede kaalukust võimalike riskide realiseerumisel.

2017. alustati ka talitluspidevuse korraldusega seotud Finantsinspektsiooni soovitusliku juhendi ajakohastamisega. Talitluspidevuse planeerimine on protsess, millega turuosalised kindlustavad erakorraliste sündmuste ajal oma tegevuse jätkumise või taastamise, sh klientidele teenuste pakkumise.

Soovituslikud juhendid	Juhatuse vastu- võtmise kuupäev	Juhendi jõustumise kuupäev
Soovituslik juhend tunnuskoodi kasutamise õiguse ja tunnuskoodi enda väljastamise ning nende kehtetuks tunnistamise kohta	16.01.2017	01.02.2017
Suunised, mis käsitlevad väärtpaberistamise tehingute jaoks kaudse toetuse pakkumist	16.01.2017	01.03.2017
Suunised krediitiasutuste üle järelevalvet teostavate pädevate asutuste ja vannutatud audiitori(te) ning krediitiasutuste kohustuslikke auditeid tegeva(te) audiitorühingu(te) vahelise teabevahetuse kohta	16.01.2017	31.03.2017
Nõuded finantsjärelevalve subjekti infotehnoloogia ja infoturbe korraldusele	23.01.2017	24.07.2017
Suunised võlainstrumentide modifitseeritud kestuse korrigeerimiseks määruse (EL) nr 575/2013 artikli 340 lõike 3 teise lõigu alusel	06.02.2017	01.03.2017
Suunised kindlustusandjate üle järelevalvet teostavate pädevate asutuste ning kindlustusandjate suhtes kohustuslikku auditit tegeva(te) vannutatud audiitori(te) ja audiitorühingu(te) vahelise töhusa dialoogi hõlbustamise kohta	20.03.2017	31.05.2017
Suunised makseviivituse mõiste kohaldamise kohta määruse (EL) nr 575/2013 artikli 178 alusel	27.03.2017	01.01.2021
Turukuritarvituse määruse suunised: siseteabe avaldamisega viivitamine; turu sondeerimise teavet saavad isikud; kaubatuletinstrumentide turgude või seotud hetketurgudega seonduvaid kaubatuletinstrumente käsitleva siseteabe määratlemise teave	22.05.2017	22.05.2017
Euroopa Järelevalveasutuste ühised suunised rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise riskipõhise lähenemisviisi põhimõtete ja riskipõhise järelevalve läbiviimise etappide kohta	05.06.2017	26.06.2017
Finantsinspektsiooni ja Tarbijakaitseamet soovituslik juhend „Nõuded finantsteenuse reklaamile“	10.07.2017	11.01.2018
Ühissuunised finantssektoriga seotud olulise osaluse omandamise ja suurendamise usaldatavushindamiseks (JC/G L/2016/01)	24.07.2017	01.10.2017
Väärtpaberite keskdepositooriumi eeskirjad ja menetlused liikmete makseviivituse korral	07.08.2018	07.08.2017
Väärtpaberite keskdepositooriumi juurdepääs kesksete vastaspoolte ja kauplemiskohtade tehinguvoogudele	07.08.2017	07.08.2017
Kauplemispiirangute kalibreerimine ning teabe avaldamine kauplemise peatamise kohta vastavalt finantsinstrumentide turgude II direktiivile	14.08.2017	03.01.2018
Suunised likviidsuskattekindajavalikustamise kohta	14.08.2017	31.12.2017

Suunised pankade finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse direktiivi kohase allahindamise ja konverteerimise järjestuse ning kapitalinõuete määruise ja kapitalinõuete direktiivi seoste kohta	04.09.2017	11.01.2018
Suunised võla omakapitaliks konverteerimise määra kohta kohustuste ja nõudeõiguste teisendamisel	04.09.2017	11.01.2018
Suunised aktsionäride kohtlemise kohta kohustuste ja nõudeõiguste teisendamise või kapitaliinstrumentide allahindamise ja konverteerimise korral	04.09.2017	11.01.2018
EBA suunised määruise (EL) nr 575/2013 VIII osa kohaste avalikustamisinõuete kohta	02.10.2017	31.12.2017
Nõuded sisemise kapitali ja likviidsuse adekvaatsuse hindamise protsessi korraldamisele	02.10.2017	01.01.2018
EBA suunised krediidasutuste krediidiriski juhtimise tavade ja eeldatava krediidikahju arvestamise kohta	30.10.2017	01.01.2018
EBA suunised info- ja kommunikatsioonitehnoloogia riskide hindamise kohta järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi raames	30.10.2017	01.01.2018
Suunised kutsealase vastutuskindlustuse või muu võrreldava tagatise miinimumväärtuse kindlaksmääramise kriteeriumide kohta vastavalt direktiivi (EL) 2015/2366 artikli 5 lõikele 4	13.11.2017	13.01.2018
ESMA suunised: MiFID II tehinguaruandlus, korralduste arvestuse pidamine ja kellade sünkroonimine (ESMA/2016/1452)	04.12.2017	03.01.2018

Rahvusvaheline koostöö

Finantsinspeksiooni roll Euroopa finantsjärelevalves

Eesti finantssektor on Euroopa ühtse finantsteenuste turu osa. Eesti finantsstabiilsus sõltub ka koostööst teiste liikmesriikidega. Euroopa Liidu finantsjärelevalvepoliitika kujundamises saab Finantsinspeksioon kaasa rääkida Euroopa järelevalveasutuste kaudu.

Kuna Eesti on ka euroala liige, on Finantsinspeksiooni igapäevane töö seotud ühtse järelevalvemehhanismiga. See on euroala pangandusjärelevalve süsteem, kuhu kuuluvad Euroopa Keskpank ja euroala riikide järelevalveasutused.

Finantsinspeksioon on muu hulgas peamine partner ühtsele kriisilahendusnõukogule, mis on euroala oluliste krediidasutuste keskne kriisilahendusasutus. Ühtne kriisilahendusnõukogu koos euroala riikide kriisilahendusasutustega moodustavad ühtse kriisilahendusmehhanismi.

Euroopa järelevalveasutused

Euroopa järelevalveasutusi on kolm: Euroopa Pangandusjärelevalve (EBA), Euroopa Kindlustus- ja Tööandjapensionide Järelevalve (EIOPA) ning Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (ESMA). Finantsinspeksiooni esindajad osalevad kõigi nende asutuste järelevalvenõukogude töös. 2017. aastal osaleti Euroopa finantsjärelevalveasutuste 37 erineva komitee või töögrupi töös, kokku 99 kohtumisel.

Kõiki kolme Euroopa järelevalveasutust ühendab Euroopa järelevalveasutuste ühiskomitee, kus tegeletakse kogu finantssektorit puudutavate teemadega, muu hulgas finantsjärelevalveasutuste eelarve ja strateegiaga, tarbijakaitse, rahapesu tõkestamise ning ülevaadete koostamisega finantsturu arengute ja riskide kohta. 2017. aastal osalesid Finantsinspeksiooni eksperdid kahe ühiskomitee töögrupi töös, kokku kaheksal koosolekul. Finantsinspeksioon võttis üle kaks ühiskomitee suunist.

Sügisel tuli Euroopa Komisjon välja ettepanekuga, millega soovitakse muuta Euroopa finantsjärelevalveasutuste juhtimist ja rahastamist ning vaadata üle nende mandaat, ülesanded ja volitused. Töö ettepaneku ja liikmesriikide tagasisidega jätkub 2018. aastal.

Euroopa Pangandusjärelevalve (EBA)

Euroopa Pangandusjärelevalve ülesanne on tagada tõhus ja ühtne usaldatavusnormatiivide kehtestamine ning nende täitmise järelevalve. EBA töötab muu hulgas välja pangandusalaseid suuniseid ja tehnilisi standardeid. Finantsinspeksioon võttis 2017. aastal üle 14 EBA suunist.

EBA järelevalvenõukogu hääleõiguslik liige on Finantsinspeksiooni juhatuse liige Andres Kurgpõld ja asendusliige juhatuse esimees Kilvar Kessler. 2017. aastal võttis Finantsinspeksiooni esindaja osa seitsmest järelevalvenõukogu koosolekust ja kolmest telekonverentsist.

Finantsinspeksiooni eksperdid osalesid 2017. aastal 11 EBA alalise komitee ja alamtöögruppide töös, kokku 37 kohtumisel.

EBA järelevalvenõukogu tegeles 2017. aastal muu hulgas Euroopa Liidu kapitalinõuete määruse ja kapitalinõuete direktiivi (CRR/CRD) muudatuste, krediidasutuste läbipaistvusharjutuse läbiviimise, 2018. aastal toimuva krediidasutuste stressitesti planeerimise ning Brexiti mõjuanalüüsiga. Samuti keskenduti IFRS 9 mõju analüüsile ning uuest makseteenuste direktiivist PSD2 tulenevatele mandaatidele. Ühtlasi monitooriti finantsinnovatsiooni valdkonda ning tegeleti EBA andmekogumise laiendamise projektiga, millega kavatsetakse andmekogumist laiendada ka vähem oluliste pankade aruannetele.

EBA järelevalvenõukogu suvine strateegiapäev toimus Tallinnas.

Euroopa Kindlustus- ja Tööandjapensionide Järelevalve (EIOPA)

Euroopa Kindlustus- ja Tööandjapensionide Järelevalve edendab tugevat õigusraamistikku ja järjekindlaid järelevalvetavasid, et suurendada üldsuse usaldust kindlustussektori vastu. Finantsinspeksioon võttis 2017. aastal üle ühe EIOPA suunise.

EIOPA järelevalvenõukogu hääleõiguslik liige on Finantsinspeksiooni juhatuse esimees Kilvar Kessler ja asendusliige juhatuse liige Andres Kurgpõld. 2017. aastal võttis Finantsinspeksiooni esindaja osa seitsmest järelevalvenõukogu koosolekust.

Finantsinspeksiooni eksperdid osalesid 2017. aastal kümne EIOPA võrgustiku ja töörühma töös, kokku 17 kohtumisel.

2017. aastal oli EIOPA fookus aasta varem jõustunud Solventsus II rakendamisel üle minemas järelevalve harmoniseerimisele. Olulisemateks teemadeks olid 2018. aasta stressitesti planeerimine, Brexiti mõjuanalüüs ning kindlustusvahenduse direktiiv IDD. Jätkuvalt tegeletakse ka solventsuskapitalinõude aluseks oleva valemi ülevaatamise, järelevalvealase käsiraamatu koostamise ning kriisiennetuse ja -lahenduse raamistiku analüüsiga. Lisaks kiideti heaks kolleegiumide tegevuskava, järelevalvealase käsiraamatu peatükid ning mitmed tarbijakaitsevaldkonna teemad.

2017. aasta alguses allkirjastati järelevalvenõukogus Euroopa järelevalveasutuste koostööd puudutav lepe „General Protocol“, mida muudeti seoses Solventsus II rakendamisega.

Kevadel toimus EIOPA strateegiapäev, kus arutati muu hulgas finantstehnoloogilisi küsimusi.

Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (ESMA)

Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve ülesanne on tõhustada investorite kaitset ning edendada stabiilseid ja hästi toimivaid finantsturge. ESMA on muu hulgas võtmeroll kapitaliturgude liidu loomisel ja arengus. Finantsinspeksioon võttis 2017. aastal üle kuus ESMA suunist.

ESMA järelevalvenõukogu hääleõiguslik liige on Finantsinspeksiooni juhatuse liige Andre Nõmm ja asendusliige juhatuse esimees Kilvar Kessler. 2017. aastal võttis Finantsinspeksiooni esindaja osa seitsmest järelevalvenõukogu koosolekust ja kahest telekonverentsist.

Finantsinspeksiooni eksperdid osalesid 2017. aastal 14 ESMA töögrupi või komitee töös, kokku 37 koosolekul.

ESMA prioriteetideks olid endiselt mitmete direktiivide ja määrustega seotud teemad, sh finantsinstrumentide turgude direktiiv MiFID II ning turukurutarvituse direktiiv ja määrused MAD ja MAR. Järelevalvenõukogu koosolekutel arutati IT-süsteemide, aruandluse ning andmekvaliteedi parandamise küsimusi, samuti ka investorite kaitset, finantsinnovatsiooni jälgimist ning järelevalvelist ühtlustamist. ESMA strateegiapäeval olid fookuses ESMA andmestrateegia ja MiFID II rakendamise teemad. Nii nagu teistes Euroopa järelevalveasutustes, diskuteeriti ka ESMA selle üle, mis võib kaasna Brexitiga seoses, ning pandi paika põhimõtted, mida järelevalves rakendada.

2017. aastal liitus Finantsinspeksioon Euroopa keske instrumentide võrdlusandmestiku IT-projektiga (FIRDS), millega liikmesriigid delegeerivad teatud kohustused ESMAle. Samuti allkirjastasid järelevalveasutused vastastikuse koostöökokkuleppe Bahreini Keskpannaga alternatiivsete investeerimisfondide valitsejate direktiivi (AIFMD) raames. Analoogeid koostööleppeid on Finantsinspeksioon sõlminud enam kui 40 finantsjärelevalveasutusega väljaspool Euroopa Liitu.

Euroopa ühtne järelevalvemehhanism (SSM)

Ühtse järelevalvemehhanismi põhiülesanne on tagada pangandussüsteemi turvalisus ja usaldusväärsus, suurendada finantslõimumist ja -stabiilsust ning tagada järelevalve järjepidevus. Ühtse järelevalvemehhanismi raames on Euroopa Keskpanka otsese järelevalve all euroala olulised krediidasutused, keda oli 2017. aastal kokku 119. Eestis on olulisteks krediidasutusteks AS SEB Pank ja Swedbank AS. Lisaks esitati aasta lõpus taotlus kolmanda krediidasutuse, Luminor Bank ASi oluliseks pangaks nimetamise kohta.

Ühtse järelevalvemehhanismi otsuste kavandid kiidab heaks järelevalvenõukogu, mille liige on ka Finantsinspektsiooni juhatuse esimees Kilvar Kessler. Järelevalvenõukogu heaks kiidetud otsuste kavandid kinnitatakse lõplikult Euroopa Keskpanka nõukogus, mille liige on teiste seas Eesti Panga president Ardo Hansson.

Järelevalvenõukogu kohtus 2017. aastal 19 korral, lisaks toimus 11 telekonverentsi, kus arutati kokku 281 päevakorrapunkti. Kirjaliku menetluse kaudu tehti 1888 otsust. Enamik otsustest puudutasid konkreetsete krediidasutuste järelevalvet. 2017. aastal otsustati ka Eesti panku puudutavaid küsimusi, näiteks anti Coop Investeeringud OÜle luba olulise osaluse omandamiseks aktsiaseltsis Eesti Krediidipank. Samuti anti heakskiit ASi SEB Pank ja Swedbank ASi SREPi otsustele ning hinnati nende pankade juhatuse või nõukogu liikmekandidaatide sobivust.

Finantsinspektsiooni eksperdid osalesid 2017. aastal 31 SSMi töörühmas või koostöövõrgustikus, kokku 86 kohtumisel.

Lisaks järelevalvenõukogu kohtumistele toimus ka neli SSMi järelevalvenõukogu ja Euroopa Keskpanka Nõukogu ühiskohtumist, kus arutati peamiselt makrofinantsjärelevalvelisi küsimusi.

Finantsinspektsioon sõlmis koostööleppe Euroopa Keskpanka ning Põhjamaade pankade filiaalide järelevalveasutuste vahel. Antud vastastikuse mõistmise memorandumi sõlmimise eesmärgiks on Rootsi, Norra, Taani ja Soome oluliste filiaalide üle teostavate kapitalijärelevalveasutuste koostööpõhimõtete kokkuleppimine SSMis.

2017. aasta septembris külastas Finantsinspektsiooni korralise visiidi käigus järelevalvenõukogu juht Danièle Nouy.

Euroopa ühtne kriisilahendusmehhanism

Euroopa ühtse kriisilahendusmehhanismi ülesanne on tagada, et raskustesse sattunud krediidasutuste tegevus lõpetatakse vähima võimaliku mõjuga majandusele ja kogu finantssüsteemile. Finantsinspektsiooni üks olulisemaid strateegilisi eesmärgi on seega lõimuda ühtse kriisilahendusmehhanismi ja -nõukogu tegevusega.

Ühtse kriisilahendusmehhanismi raames toimus 2017. aastal kuus täiskogu istungit ja viis telekonverentsi. Finantsinspektsiooni esindab ühtses kriisilahendusnõukogus saneerimisosakonna juht Riin Heinaste, kes on ühtlasi ka Tagatisfondi juhataja. Finantsinspektsioon oli esindatud neljas ühtse kriisilahendusnõukogu töörühmas ning selle esindajad osalesid kokku 27 kohtumisel.

2017. aasta septembris toimus teine ühtse kriisilahendusnõukogu korraline visiit Eestisse, kus osalesid selle juhatuse esimees Elke König, juhatuse liige Joanne Kellermann ning kriisilahendusüksuse juht Denada Prifti. Visiidi käigus kohtuti Finantsinspektsiooni, rahandusministeeriumi, Eesti Panga, Eesti Pangaliidu ning krediidasutuste esindajatega.

Ühtse kriisilahendusnõukogu kriisilahenduse komitees jätkati tööd avalikkusele mõeldud kriisilahenduse planeerimist tutvustavate materjalide täiendamisega. Täiendati ka andmepäringute vorme, millega kogutakse pankadelt vajalikke andmeid kriisilahenduskavade koostamise ja uuendamise tarvis. Koos andmepäringute vormide uuendamisega värskendati ka pankadele suunatud juhiseid andmevormide täitmiseks. Lisaks täiendati

ja avalikustati ühtse kriisilahendusnõukogu juhend omavahendite ja kõlblike kohustuste miinimumtaseme määramiseks.

Järelevalve- ja kriisilahenduskolleegiumid

Paljud finantsteenuste pakkujad tegutsevad mitmes riigis. Et järelevalve nende üle ja kriisilahendus nende suhtes oleks võimalikult tõhus, on väga oluline edendada koostööd riikide pädevate asutuste vahel. Euroopas on nende tegevuste koordineerimiseks loodud finantsgruppide kaupa järelevalve- ja kriisilahenduskolleegiumid. Finantsinspeksioon osales 2017. aastal järgmiste kolleegiumite töös:

Kindlustusjärelevalve	Pangandusjärelevalve	Kriisilahendus
Munich Re Group	SEB Group	Swedbank Group
Sampo Group	Swedbank Group	SEB Group
SEB Life and Pension Grupp (SEB Trygg Holding AB)	Danske Group	Nordea Group (kuni 2017. aasta oktoobrini)
Vienna Insurance Group	Nordea Group (kuni 2017. aasta oktoobrini)	Danske Group
Capital Grupp PZU	DNB Group	

Muud rahvusvahelised organisatsioonid

Koos Eesti Pangaga osaleb Finantsinspeksioon Euroopa Keskpanka juures tegutseva Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu (ESRB) tegevuses. Finantsinspeksioon osaleb ESRB kõrgeima otsustusorgani ehk haldusnõukogu istungitel hääleõiguseta liikmena ning ESRB juurde loodud nõuandva tehnilise komitee ATC töös täisliikmena. Finantsinspeksiooni esindaja osales 2017. aastal neljal haldusnõukogu ja ühel tehnilise nõuandekomitee kohtumisel, kus arutati finantsstabiilsuse tagamise küsimusi.

Finantsinspeksioon on ka järgmiste üleilmsete finantsjärelevalve organisatsioonide liige: Rahvusvaheline Kindlustusjärelevalve Assotsiatsioon (IAIS), Kesk- ja Ida-Euroopa pangandusjärelevalve regionaalgrupp (BSCEE), Rahvusvaheline Väärtpaberijärelevalve Organisatsioon (IOSCO) ning Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) rahvusvahelise finantshariduse võrgustik.

Finantsinspeksioon kohtus Rahvusvahelise Valuutafondi (IMF) esindajatega nende iga-aastase põhikirja artikkel IV hindamisvisiidi raames.

Finantsinspeksiooni 2017. aasta tulude-kulude aruanne

Arvestuspõhimõtted

Üldine

Finantsinspeksiooni tulude-kulude aastaaruande koostamisel on lähtutud Finantsinspeksiooni seadusest ja käesolevas lõigus nimetatud arvestuspõhimõtetest. Vastavalt Eesti Panga seadusele ei maksa Finantsinspeksioon tulumaksu ega muid majandustegevusega seotud makse riigieelarvesse, välja arvatud füüsiliste isikutega seotud maksud. Käibemaksuseaduse § 21 tulenevalt on Finantsinspeksioon registreeritud piiratud käibemaksukohuslaseks ja arvestab tasumisele kuuluva käibemaksu Euroopa Liidu siseselt soetatud või imporditud kaupade ja teenuste käibelt. Finantsinspeksiooni tulud ja kulud on kajastatud arvestusperioodi jooksul tekkepõhiselt, sõltumata raha laekumisest või tasumisest. Majandustehingud on kirjendatud soetusmaksumuse printsiibi alusel nende toimumise momendil. Järelevalvetasude nõuded kajastavad järelevalvesubjektidele esitatud nõudeid tasuda järelevalvetasu Finantsinspeksiooni seaduses kehtestatud tähtjaks. Tulude-kulude aastaaruanne on koostatud tuhandetes eurodes, kui ei ole eraldi viidatud mõnele teisele vääringule.

Tehingud välisvaluutas

Välisvaluutadeks on loetud kõik teised valuutad peale euro (s.o Finantsinspeksiooni arvestusvaluuta). Välisvaluutas toimunud tehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpanga vahetuskursid.

Kasutusrendid

Kasutusrendina käsitletakse rendilepingut, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved ei ole üle kandunud rentnikule. Kasutusrendimaksud kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt tulude-kulude aruandes kuluna.

Tulude-kulude aruanne (tuhandetes eurodes)

	Lisa nr	2017	2016
TULUD			
Järelevalvetasud	1	6937	6354
Muud tulud	2	40	29
Tegevustulud kokku		6977	6383
KULUD			
Tööjõukulud	3	4012	3751
Mitmesugused tegevuskulud	4	2095	1943
Muud kulud	5	86	62
Tegevuskulud kokku		6193	5756
Põhitegevuse tulem		784	627
Finantstulud ja -kulud	6	-30	-26
Aruandeaasta tulem		754	601

Tulude-kulude aastaaruande lisad

Lisa 1. Järelevalvetasud

Finantsinspeksiooni tegevus rahastatakse peamiselt finantsjärelevalve subjektide tasutavast Finantsinspeksiooni seadusega sätestatud kohustuslikust maksest (järelevalvetasu) ja menetlustasudest. Finantsinspeksiooni finantseerimise täpsemad põhimõtted on sätestatud Finantsinspeksiooni seaduses.

Järelevalvetasu koosneb kahest komponendist: kapitaliosast, milleks on summa, mis sõltuvalt järelevalvesubjekti liigist võrdub ühe protsendiga järelevalvesubjekti kapitalinõudest: nt minimaalsest neto-omavahendite, miinimumkapitalinõude alammäärast, kõrgeimast minimaalse omakapitali või aktsia-, osa, või algkapitali summast vmt; mahuosast, milleks on summa, mis võrdub rahandusministri poolt Finantsinspeksiooni nõukogu ettepanekul iga-aastaselt kehtestatud protsendi määraga sõltuvalt järelevalvesubjekti liigist kas selle varast, brutokindlustusmaksetest, vahendustasude kogusummast, tarbimiskrediidi jäägist või muust tasude arvestamise alusest.

Järelevalvetasu kapitaliosa ja mahuosa ettemakse tasutakse Finantsinspeksioonile eelarveaastale eelneva aasta 31. detsembriks. Mahuosa lõppmakse tasutakse eelarveaasta 1. septembriks. Eelarveaasta jooksul lisanduvad järelevalvesubjektid tasuvad järelevalvetasu ainult kapitaliosa ulatuses 30 päeva jooksul arvates tegutsemise õiguse tekkimisest.

Järelevalvetasud (tuhandetes eurodes)

	2017	2016
Krediidiasutused	4650	4346
Kahjukindlustusandjad	790	729
Fondivalitsejad	436	427
Elukindlustusandjad	472	414
Investeeringusühingud	118	162
Kindlustusmaaklerid	176	158
Makseasutused	90	66
Väärtpaberite keskregistri pidaja, Reguleeritud väärtpaberituru korraldaja	30	29
Krediidiandjad	164	21
Kredidivahendajad	11	2
KOKKU	6937	6354

Järelevalvetasu mahuosa määrad (protsentides)

	2017	2016
Krediidiasutused	0,0175	0,0175
Kahjukindlustusandjad	0,097	0,097
Fondivalitsejad	0,007/0,013	0,007/0,013
Elukindlustusandjad	0,023	0,023
Investeeringusühingud	0,23	0,23

Kindlustusmaaklerid	0,92	0,92
Makseasutused	0,22	0,22
Väärtpaberite keskregistri pidaja, Reguleeritud väärtpaberituru korraldaja	0,5	0,5
Krediidiandjad	0,1	-
Krediidivahendajad	0,1	-

Lisa 2. Muud tulud

Vastavalt Finantsinspeksiooni seadusele tasub füüsiline isik, juriidiline isik või välismaa äriühingu filiaal, kes taotleb Finantsinspeksioonilt taotluse läbivaatamist või toimingute sooritamist Finantsinspeksioonile menetlustasu.

Muud tulud (tuhandetes eurodes)

	2017	2016
Menetlustasud	40	29
KOKKU	40	29

Lisa 3. Tööjõukulud

Tööjõukulud sisaldavad töötasud, lisatasud, juhatuse liikmete töötasud, lahkumishüvitised ja Finantsinspeksiooni töötajate arvestuslik puhkusekohustuse kasv kasutamata puhkuste osas koos sotsiaal- ja töötuskindlustusmaksuga summas 2 tuhat eurot.

Finantsinspeksiooni töötaja keskmine töötasu 2017. aasta lõpus oli 2387 eurot kuus.

2017. aastal oli Finantsinspeksiooni nõukogu ja juhatuse liikmetele väljamakstud tasu kogusuurus 305 tuhat eurot. 2016. aastal väljamakstud tasu 282 tuhat eurot. Töötajatele makstud tulemustasud kokku moodustasid 7,5% tööjõukulust.

Töötajate keskmine arv 31.12.2017 seisuga oli 85 (sh juhatuse liikmed).

Tööjõukulud (tuhandetes eurodes)

	2017	2016
Töötasu	2944	2751
Maksud	1012	948
Nõukogu tasud	56	52
KOKKU	4012	3751

Lisa 4. Mitmesugused tegevuskulud

Rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksudena kajastatakse Finantsinspeksiooni poolt järgmistele rahvusvahelistele organisatsioonidele tasutud liikmemakse: ESMA, EIOPA, EBA, IAIS, BSCEE, IOSCO ja OECD.

Kinnisvara rent sisaldab Eesti Pangalt renditud büroopinda üldpinnaga 1515 m², hinnaga 14,88 eurot m² kuus. Kinnisvara rent sisaldab Eesti Pangalt ostetud kinnisvarahalduse kompleksteenust.

IT infrastruktuur, tarkvara ja arendus kajastab Eesti Pangalt ostetud infotehnoloogia teenust arvestusliku kuluga 3614 eurot ühe kasutaja kohta ning Finantsinspeksiooni IT infrastruktuuri ja arendusprojekte.

Töölähetusena käsitletakse Finantsinspeksiooni esindamisega ja järelevalvelise koostööga seotud lähetusi. Töölähetused olid eelkõige seotud Euroopa pangandusjärelevalve töös (ECB/SSM), Euroopa järelevalveasutuse (ESAd) komiteede ja nende alamkomiteede kohtumistega ning kahepoolsete kohtumistega teiste järelevalveasutustega. Lisaks osaleti Euroopa Liidu eesistumisega seotud kohtumistel. Kokku toimus 2017. aastal Finantsinspeksioonis 426 töölähetust ning nendest 72 töölähetust olid seotud Euroopa Liidu eesistumisega. 2016. aastal oli töölähetuste arv 366.

Bürookulu sisaldab Finantsinspeksiooni perioodika ja raamatute kulu, tõlketööde ja postikulu, kontoritarvete ja väikevahendite kulu, nõupidamiste ja esinduskulu, kõnekulu ja transpordikulu.

Kommunikatsioonikulu hõlmab Finantsinspeksiooni 15. tegevusaastale pühendatud konverents-vastuvõtu kulu, tarbijahariduse programmi, veebilehe www.minuraha.ee ning Finantsinspeksiooni aastaraamatu kulu.

Koolituskuluna käsitletakse Finantsinspeksiooni töötajate osalemist sise- ja välisriiklikel koolitustel, sh koolituslähetuste kulu. 2017. aastal moodustas keskmine väliskoolituse kulu koos lähetuskuludega 849 eurot ja riigisisese koolituse kulu 140 eurot. Aastal 2016 oli keskmine väliskoolitus 882 eurot ja riigi sisekoolitus 86 eurot.

Raamatupidamiskulu on Eesti Pangalt ostetava kuluarvestuse, osalise juhtimisarvestuse, töötasuarvestuse, laenuarvestuse, maksete ja arvelduste teostamise kulu.

Õigusabi ja konsultatsioonide kulukirjel kajastatakse ühe järelevalvesubjekti internetipanga süsteemi läbistustestamise läbiviimise kulu ja kohtutäituri tasu.

Teabeagentuuride kulu sisaldab teabeagentuuride kasutustasu.

Personalitöö sisaldab Finantsinspeksiooni töötajate värbamiskulu.

Põhivara rendikulu hõlmab Finantsinspeksiooni poolt makstud renti Eesti Pangale, mis arvestatakse Finantsinspeksiooni kasutuses oleva põhivara, st IT riist- ja tarkvara ning inventari kohta aasta baasil. Rendi suurus võrdub Eesti Panga vastava põhivara amortisatsiooni määraga.

Audiitorkontrolli kulu kajastab Finantsinspeksiooni tulude ja kulude aruande auditeerimise kulu. Finantsinspeksiooni seaduse § 51 lõike 3 kohaselt auditeerib Finantsinspeksiooni tulude-kulude aastaaruannet Eesti Panga audiitor.

Mitmesugused tegevuskulud (tuhandetes eurodes)

	2017	2016
Rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaks	654	629
Kinnisvara rent	271	263
IT infrastruktuur, tarkvara ja arendus	543	479
Töölähetus	270	241
Bürookulu	100	112
Kommunikatsioonikulu	106	45
Koolituskulu	72	78
Raamatupidamisteenus	50	52
Õigusabi ja konsultatsioonid	5	15

Teabeagentuurid	8	8
Personalitöö	3	6
Põhivara rendikulu	5	6
Audiitorkontrolli kulu	8	9
KOKKU	2095	1943

Lisa 5. Muud kulud

Tagatised ja soodustused on sünnitoetus, erakorraline toetus ja töötajate tervishoiu tagamiseks ning sportimisega seotud kulutused. Samuti kajastatakse antud kulukirjel Finantsinspeksiooni töötajatele osaluspensioni maksete kompenseerimist 1/3 ulatuses, kuid mitte rohkem kui 10% osaleja aasta brutopalgast.

Kultuur ja sport kirjel kajastatakse Finantsinspeksiooni töötajale suunatud ürituste kulu.

Muud kulud (tuhandetes eurodes)

	2017	2016
Tagatised ja soodustused	38	40
Kultuur ja sport	48	22
KOKKU	86	62

Lisa 6. Finantstulud ja -kulud

Finantsinspeksioon hoiab oma reserve Eesti Pangas. Alates 01.10.2015 kohaldatakse Finantsinspeksiooni Eesti Pangas hoitavate vahendite arvestuses EONIA intressimäära.

Finantstulud ja -kulud (tuhandetes eurodes)

	2017	2016
Finantstulud ja -kulud	-30	-26
KOKKU	-30	-26

Bilanss

Bilanss (tuhandetes eurodes)

	31.12.2017	31.12.2016
VARAD		
Raha ja pangakontod	11 625	11 011
Järelevalvetasude nõuded	676	816
Varad kokku	12 301	11 827
KOHUSTUSED JA RESERV		
Võlad töövõtjale	118	116
Mitmesugused võlad	877	845
Tulevaste perioodide tulud	6981	6695
Viitvõlg	1	0
Kohustused kokku	7977	7656
Reserv	3570	3570
Aruandeaasta tulem	754	601
Reserv ja aruandeaasta tulem kokku	4324	4171
KOHUSTUSED; RESERV JA ARUANDEAASTA TULEM KOKKU	12 301	11 827

Raha ja pangakontod on kajastatud arvelduskonto jääki Eesti Pangas.

Järelevalvetasude nõuded on Finantsinspeksioonile laekumata 2018. aasta järelevalvetasu ettemaksed summas 676 tuhat eurot. Aastal 2016 oli 2017. aasta laekumata järelevalvetasude ettemakse nõuete summa 816 tuhat eurot.

Võlad töövõtjale sisaldab puhkusekohustust. Puhkusekohustus kajastab Finantsinspeksiooni arvestuslikku puhkusekohustust töötajate kasutamata puhkuste osas summas 118 tuhat eurot.

Mitmesugused võlad sisaldavad Eesti Panga poolt 2017. aastal kaetud Finantsinspeksiooni kulusid, mille Finantsinspeksioon kompenseerib Eesti Pangale 2018. aastal. Finantsinspeksiooni kulud kajastatakse aastaaruandes tekkepõhiselt.

Tulevaste perioodide tulude all on kajastatud 2018. aasta järelevalvetasude ettemakseid summas 6 981 tuhat eurot. Aastal 2016 oli tulevaste perioodide tulude all kajastatud 2017. aasta järelevalvetasude ettemakseid summas 6 695 tuhat eurot.

2017. aastal on reservist maha arvatud Finantsinspeksiooni 2016. aasta eelarve ülejääk 601 tuhat eurot, mis tulenevalt Finantsinspeksiooni nõukogu 24. märtsi 2017. aasta otsusest nr 1.1-1/1 tagastati ühetaoliselt ja proportsionaalselt järelevalvesubjektidele.

Aruandeaasta tulem 2017. aastal oli 754 tuhat eurot.

KPMG Baltics OÜ
Narva mnt 5
Tallinn 10117
Estonia

Telephone	+372 6 268 700
Fax	+372 6 268 777
Internet	www.kpmg.ee

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Finantsinspeksiooni nõukogule

Arvamus

Oleme auditeerinud Finantsinspeksiooni tulude-kulude aastaaruannet, mis sisaldab bilanssi seisuga 31. detsember 2017, tulude-kulude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud aasta kohta ja oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ning muud selgitavat informatsiooni.

Meie arvates on eelpool mainitud tulude-kulude aastaaruanne koostatud kõigis olulistes osades kooskõlas Finantsinspeksiooni seaduse ning tulude-kulude aastaaruandes esitatud arvestuspõhimõtetega.

Arvamuse alus

Teostasime oma auditi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti). Meile nende standarditega pandud kohustusi on täiendavalt kirjeldatud käesoleva aruande alalõigus „Vandeauditori kohustused seoses tulude-kulude aastaaruande auditiga”. Oleme Finantsinspeksioonist sõltumatul kooskõlas Eesti Vabariigi raamatupidamise aruande auditile kohalduvate eetikanõuetega ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt neile nõuetele. Usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane, et olla aluseks meie arvamusele.

Muu informatsioon

Juhatus vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon sisaldab 2017.aasta aruandes esitatud peatükke, kuid ei sisalda tulude-kulude aastaaruannet ega meie vandeauditori aruannet.

Meie arvamus tulude-kulude aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei esita selle kohta mitte mingis vormis kindlustandvat järeldust.

Seoses tulude-kulude aastaaruande auditiga on meil kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seejuures, kas see lahkneb oluliselt tulude-kulude aastaaruandest või teadmistest, mille auditi käigus omandasime, või kas see näib olevat muul viisil oluliselt väärkajastatud. Kui me teeme oma töö alusel järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, siis oleme kohustatud sellest asjaolust teavitama. Meil ei ole sellega seoses millestki teavitada.

Juhatus ja nõukogu kohustused seoses tulude-kulude aastaaruandega

Juhatus vastutab tulude-kulude aastaaruande koostamise eest kooskõlas Finantsinspeksiooni seaduse ning tulude-kulude aastaaruandes esitatud arvestuspõhimõtetega, ja sellise sisekontrolli eest, mida juhatus peab vajalikuks, et oleks võimalik koostada pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamiseta tulude-kulude aastaaruanne.

Tulude-kulude aastaaruande koostamisel on juhatus kohustatud esitama infot tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta, kui see on asjakohane, ja kasutama arvestuses tegevuse jätkuvuse alusprintsipi.

Nõukogu vastutab Finantsinspeksiooni finantsaruandlusprotsessi järelevalve eest.

Vandeauditori kohustused seoses tulude-kulude aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas tulude-kulude aastaaruanne tervikuna on pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamiseta ja anda välja vandeauditori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise esinemisel see kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) teostatud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad tulude-kulude aastaaruande alusel teevad.

Rahvusvaheliste auditeerimise standardite (Eesti) kohase auditi käigus kasutame kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi vältel. Lisaks:

- teeme kindlaks tulude-kulude aastaaruande pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid ja hindame neid, kavandame riskidele vastavad auditiprotseduurid ja teostame neid ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali, mis on aluseks meie arvamusele. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, informatsiooni tahtlikku esitamata jätmist või vääresitust või sisekontrolli eiramist;
- omandame arusaamise auditi jaoks asjakohasest sisekontrollist, et kavandada antud tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust Finantsinspektsiooni sisekontrolli tulemuslikkuse kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhatuse raamatupidamishinnangute ja nende kohta avalikustatud informatsiooni põhjendatust;
- teeme järelduse selle kohta, kas arvestuses tegevuse jätkuvuse alusprintsipi kasutamine juhatuse poolt on asjakohane ja kas hangitud auditi tõendusmaterjali põhjal esineb sündmustest või tingimustest tulenevat olulist ebakindlust, mis võib tekitada märkimisväärset kahtlust Finantsinspektsiooni jätkuva tegutsemise suhtes. Kui järeldame, et eksisteerib oluline ebakindlus, siis oleme kohustatud juhtima vandeaudiitori aruandes tähelepanu tulude-kulude aastaaruandes selle kohta avalikustatud informatsioonile või kui avalikustatud informatsioon on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused põhinevad kuni vandeaudiitori aruande kuupäevani hangitud auditi tõendusmaterjalil;
- hindame tulude-kulude aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas tulude-kulude aastaaruanne esitab selle aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi õiglasel viisil.

Vahetame informatsiooni nõukoguga auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning oluliste auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas auditi käigus tuvastatud oluliste sisekontrollisüsteemi puuduste kohta.

Tallinn, 16. märts 2018

Eero Kaup

Avaliku sektori vandeaudiitori number 459

KPMG Baltics OÜ
Audiitorettevõtja tegevusluba nr 17